

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2021. gada 7. – 13. aprīlis

Nr. 14 (1672)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Atzinība par mūža darbu Lalītai Muižniecei un Gunāram Bīberam!

Gatavojoties aizvadītā gada literatūras ražas izsvēršanai, vērtētāju komisija nosaukusi pretendentes uz Latvijas literatūras gada balvu (LALIGABA). Galīgais lēmums par to, kas no minētajiem saņems gada balvu piecās kategorijās, kļūs zināms tikai 30. aprīļa vakarā plkst. 21 Latvijas Televīzijas 1. kanālā, kad godalgas tiks pasniegtas par 2020. gada labāko dzejas darbu, par labāko prozas darbu, labāko tulkojumu, labāko darbu bērniem un spilgtāko debiju. Ir zināms, ka speciālbilvu par nozīmīgāko literāro sarīkojumu saņems Prozas lasījumu organizētāju saime, kas, 25. reizi veidojot šo tradicionālo sarīkojumu, atbilstoši ārkārtējai situācijai, darīja to tiešsaistes režīmā.

Taču visplašāk sabiedrībā atbalsojās ziņa, ka šogad Mūža bal-

vu par izcilām sasniegumiem nolēms piešķirt diviem pretendentiem – **dzejniecei un valodniecei Lalītai Muižniecei un literatūrzinātniekam Gunāram Bīberam.**

Šī balva nepārprotami ir augstākais apbalvojums literatūrā, tā attiecināma uz darbiem visa mūža garumā, kad izvēlētajam dzīves mērķim ir ziedoti neskaitāmi gadi, kad darbs nesīs svētīgus augļus ne tikai literārajam procesam, bet gan visai latviešu kultūrai kopumā. Tāpēc ir labi, ka abu laureātu devums ir patiešām atbilstoši augstu novērtēts.

Kā lai necildina **Lalītas Muižnieces** mērķtiecīgo un iedvesmoto darbu, pētīt latviešu valodas parādības, sacerot dzeju un prozu, mācot Amerikas studentiem latviešu valodu? Un viņas cienītāju pulkam savulaik pievienojušies

arī Latvijas Universitātes un Kultūras akadēmijas studenti, kam bijusi iespēja klausīties Lalītas Muižnieces lekcijas par folkloru un latviešu trimdas dzeju. Šoruden priecājamies, vienos vākos saņemot grāmatu, kurā apvienoti divi biogrāfiski darbi “Pēdas. Melita Rīgā”. Arvien ir patīkami un iedvesmojoši Lalītu Muižniecei sastapt literāros sarīkojumos vai koncertos, jo, dzīvodama Mežaparkā, savā bērnišas mājā, viņa jūtas piederīga visam, kas notiek Latvijas kultūras dzīvē.

Gunāra Bībera veikums saistīts ar latviešu dramaturģijas un drāmas teorijas jautājumu pētīšanu, ar literatūras vēstures un teorijas mācību grāmatām, neskaitāmiem rakstiem un recenzijām. Taču visplašāko cienītāju pulku un neizmērojamu mīlestību viņš ieguvis talantīgā peda-

goģiskā darbībā, prasmē pacelt studentu, kas klausās lekciju par dramaturģu vai kādu lugu, līdz savas pētnieka aizrautības augstumiem. Gunāra Bībera lekcijās klausījušies gan topošie filologi, gan vēlāk Kultūras akadēmijas studenti. Tāpēc viņa skolnieki ir gan tagadējie režisori, aktieri, dramaturģi, teātra kritiķi, arī dažādu citu nozaļu kultūras cilvēki. Šajās lekcijās, paverot ieskatu literārā darba tehnikā un teorijā, arvien saistījusi profesora Bībera prasme smalki un iekļūstīgi analizēt, tāpat arī viņa bijība pret mākslas darbu un tā radītāju.

Šajās dienās abi Mūža balvas laureāti saņem daudz apsveikumu un mīlestības apliecinājumu. Šis gods ir nopelnīts sūrā darbā, bet darba augļi dzīvo un iepriecina visus, kam dārga latviešu kultūra.

Latviešu skolas Lieldienu prieks

Lieldienu ir saules svētki, kad gaismā un siltumā saplūst kopā un dod zemei dzīvību. Tie ir arī cerības, mīlestības un prieka svētki, dodot cilvēkiem ticību un spēku turpināt iesāktu.

Svētku dienu Ļudžersijas latviešu skolas skolēni iesāka ar svētbrīdi, ko nobeidzām ar dziesmu “Sirds ar apskaidrotu prieku”.

Lieldienu nav iedomājamas bez olu krāsošanas, un tās tapa raibi raibās, un grebām olās rakstus, sēžot turpat zālītē, saulītē. Pārsteigums un prieks par iznākumu! Prieks, ka pusdienas un karstu zaļu tēju varējam baudīt pie ugunsкура!

Šūpojāmie skaistajās Priedaines šūpolēs. Zinām taču – jo augstāk šūposies, jo būs labāka raža un brangāki lopi, vasarā arī nekodīs odi. Skolotājas apdziedāja katru bērnu, kas iekāpa šūpolēs.

Mazgājām seju tekošā strautiņā, kas tek pret rītiem, pret sauli. Apēdām arī dzērvenes, jo mēs gribam, lai mums būtu sārti vaigi. Dabūjam arī pūpolpērienu, lai slimība āra un veselība iekšā! Kas par priekiem! Gaviles un prieka saucieni tā piepildīja Priedaines mežiņu, ka, šķiet, bija dzirdami aiz trejdesiņiem novadiņiem.

Pirmo reizi tecinājām bērzu sulas, pagaršojām šo dzīvības pilno dzērienu un uzzinājām visu par bērziem un sulu tecināšanu.

Prieks par sauli un zilām debesīm, vieglu pavasara vējiņu un putnu čalām. Prieks mācīt un pašiem mācīties. Prieks būt latviskā, iemīļotā vietā. Bet vislielākais prieks – būt atkal visiem kopā – skolasbiedriem, draugiem, mīļiem cilvēkiem!

Ieva Kreichelt, Ļudžersijas latviešu skolas skolotāja

Laimoņa Mierīņa atkalatgriešanās Latvijā

2. lpp.

Erzacpolitika un viltotais Čerčils

5. lpp.

Numura intervijā – aktrise Laila Robiņa

6. lpp.

Par krieviem Latvijā

10. lpp.

Jaunie latviešu uzņēmēji sarosījušies

11. lpp.

Latvija pošas Pasaules hokeja čempionātam

12. lpp.

9 770934 167501 8 14

MĀRIS
BRANCIS

Latvijā jau valda pavasaris, par ko vēsta ne tikai kalendārs, bet arī tas, ka zied sniegpulkstenīši un lazdas. Tiesa gan, pandēmijas ierobežojumi apstādīnājuši daudzas dzīves norises, tostarp kultūras dzīvi. Tomēr jāpiebilst, ka zem redzamās virskārtas daudz kas notiek un bries. Te jaunākā ziņa no Tukuma. Netālās Slampe "Upmaļos" 1929. gada 12. martā – tāpat pirms 92 gadiem – piedzima nākamais latviešu gleznotājs Anglijā **Laimonis Mieriņš**. Šajā pusē viņš nodzīvoja tikai divus gadus, taču māksliniekam Slampe bija nozīmīga, kādēļ labprāt to apmeklēja un savos stāstos minēja. Par to liecina arī vairāki foto uzņēmumi.

Atgādināšu, ka, vēl strādādam Soltēras tekstilfabrikā, Laimonis Mieriņš vēlējās nodarbo-

ties ar mākslu un devās uz netālo Bredfordu pie Alfrēda Kalniņa, bet vēlāk pat uz Londonu pie slavenā gleznotāja Valdemāra Tones. Ar laiku viņš izlēma mūžu saistīt ar mākslu un iestājās Līdsas Mākslas kolledžā (*Leeds College of Arts*), ko seksmīgi beidza un pēc tam turpat 30 gadus tajā nostrādāja par pedagogu. Piezīmēsim arī to, ka kopš 1973. gada viņš regulāri brauca uz Latviju un rakstīja trimdas avīzēs un žurnālos par dzimtenē redzēto mākslu. Latvijai atgūstot valstisko neatkarību, Laimonis Mieriņš iestājās Latvijas Mākslinieku savienībā, bet par savu radošo darbu 2004. gadā saņēma Anšlava Egliša un Veronikas Janelsiņas fonda balvu, bet 2005. gadā – Triju Zvaigžņu ordeņa IV šķiras virsnieka pakāpi.

Pagājušā gada rudenī, tuvojoties savai ļoti lielajai jubilejai, gleznotāja atraitne Ilga Mieriņa ar manu starpniecību atsūtīja izcilu velti dzimtajai vietai – septiņus akrila gleznojumus (starp citu, savulaik Laimonis ar Ilgu noslēdza laulību dievturu ceremonijā), kas papildina pirms astoņiem gadiem iegūto citu dāvinājumu – vienu plikņa zīmējumu. Šo burvīgo šķiņķību Tukuma muzeja direktre Agrita Ozola un Tukuma Mākslas muzeja vadītāja Inese Klestrova pateicībā pieņēma. Par to uzzinām arī Tukuma Mākslas muzeja mājaslapā www.tukumamuzejs.lv. Droši vien viss dāvinājums būs skatāms kādā izstādē. Vēl jāpiebilst, ka Laimoņa Mieriņa draugi Anglijā jau atzinīgi novērtējuši jaunumu muzeja iniciatīvu un lielisko mājaslapu.

Pošamies uz kārtējiem svētkiem!

XV Vispārējie Latviešu Dziesmu un deju svētki St. Paulā, Minesotā no 29. jūnija līdz 4. jūlijam, 2022. gadā

Mēs nedrīkstam padoties un ietekmēties no notikumiem un situācijas, kādā atrodamies! Neziņa par nākotni nedrīkst arī traucēt Dziesmu svētku ieceres īstenošanu St. Paulā, Minesotā – Amerikas ezeru zemē. Lai tas nenotiktu, mums nāksies piemēroties daudzām lietām un prasībām.

Ideja rīkot Dziesmu svētkus Dvīņu pilsētās ir jau bijusi 2019. gadā un arī pirms tam. Bet kaut kā neīstenojās... Pirms tam bija gan vesela virkne sarīkojumu, sākot ar "Latvijai 99" svētku balli, tad *Celebrate Latvia 100* St. Paulas *Landmark* centrā, kur piedalījās vairāk nekā 600 dalībnieku. Visu šo sarīkojumu labā izdošanās turpināja iedvesmot un iedrošināt jauno Rīcības komiteju – spējīgus, izdarīgus, izveicīgus, zinīgus, inteligentus un

aktīvus latviešu sabiedrības cilvēkus: Ansis Viksniņš, advokāts, Rīcības komitejas priekšsēdis, Baiba Olingere – vakara sarīkojumi, Zinta Pone – kasīere, folkloras programma, Indra Halvorsone – sekretāre, Larisa Ozola – deju programma, Andrejs Lazda – finanču komiteja, Andris Valdmanis – finanču komiteja, Anna Hobbs – teātris, Benjamiņš Alje – mūzikas programma, Māra Pelēce un Jānis Barobs – sabiedrisko attiecību (*marketing*) un sarīkojumu komiteja. Dziesmu un deju nozaru mākslinieciskās vadītājas: Krisīte Skare – mūzikas nozares vadītāja, Astrīda Liziņa – tautas deju lieluzveduma vadītāja.

Ansis Viksniņš: "Esmu dzirdējis, ka lielā interese par Minesotas Dziesmu svētkiem ir divu iemeslu pēc – pirmais –, ka

šie būs pirmie Dziesmu svētki Minesotā, un interese apskatīt Dvīņu pilsētas un iepazīties ar Minesotas latviešu sabiedrību ir liela. Otrais – latvieši nepacietīgi gaida pandēmijas beigas un iespēju atkal tikties. Čeram un ticam, ka Minesotas svētki notiks tieši tad, kad latvieši būs noilgojušies pēc latviešu mūzikas un dejas".

Un tā – 2022. gadā no 29. jūnija līdz 4. jūlijam dosimies uz XV Vispārējiem Latviešu Dziesmu un deju svētkiem St. Paulā!

Galvenā svētku viesnīca būs *InterContinental St. Paul Riverfront – 11 Kellogg Boulevard East, St. Paul, MN 55101*. Vairāki svētku sarīkojumi notiks *InterContinental* telpās: kopkoņa mēģinājums, atklāšanas akts, mākslas izstāde, tirdziņš, jauniešu balle un svētku vakariņas ar balli. Ap-

mešanās viesnīcā maksā \$135 par nakti + nodoklis – vienā istabā var būt viens līdz četri iemītnieki. Rezervējot istabu, jāiemaksā vienas nakts iemaksa, kas nav atgūstama, izņemot gadījumu, ja svētki tiek atcelti vai atlikti neparedzētu iemeslu dēļ. Istabas par svētku cenu var rezervēt jau tagad, zvanot *InterContinental St. Paul* – 651-292-1900 un minot *Latvian Song and Dance Festival special rate*. **Rezervācijas tīmeklī varēs veikt, sākot ar 2021. gada jūliju.**

Dziesmu un deju svētku atlaides istabu cenām būs pieejamas arī sekojošām viesnīcām St. Paulas centrā, kurās atrodas netālu no *InterContinental* viesnīcas: *Hyatt Place St. Paul Downtown* – 651-647-5000, plašas telpas, peldbaseins, brokastis ieskaitītas istabas cenā. Astoņu

minūšu gājienā no *InterContinental* viesnīcas;

The St. Paul Hotel – 651-292-9292, vēsturiska, eleganta viesnīca, ar skatu uz *Ordway* koncertzāli (norises vieta koŗu un orķestra koncertiem), kā arī ar skatu uz *Landmark* centru un *Rice* parku, sešu minūšu gājienā no *InterContinental* viesnīcas.

Doubletree by Hilton St. Paul Downtown – 651-291-8800, plašs viesmīlības pakalpojumu klāsts, peldbaseins, iekštelpas ejas savienojums no *InterContinental* viesnīcas.

Holiday Inn St. Paul downtown 651-225-1515 atrodas pretī *Xcel Energy Center* – norises vieta Tautas deju lieluzvedumam. Īru krodziņš uz vietas. 13 minūšu gājienā no *InterContinental* viesnīcas.

St. Paula ir lielpilsēta tikai septiņas jūdzes/12 km austrumos no Mīneapoles. Minesotas vēsturiskā galvaspilsēta atrodas Misisipi upes krastā, skaistā vietā. Piecas lielas viesnīcas atrodas pilsētas centrā, kur viesiem ērti apmesties. Automašīnas varēs novietot viesnīcu garāžā (*parking ramp*).

Tautiešiem varētu interesēt: *Science Museum, Fort Snelling, atjaunotais Kapitolijs, Minnesota History Center, Summit Avenue, F.Scott Fitzgerald House, Childrens Museum, Railroad Museum*, u.c.

St. Paulas katedrālē ieskaņas koncertu sniegs mūsu slavenais komponists Ēriks Ešenvalds.

Noteikti tiksimies!

Informācija par svētkiem atrodama – latviansongfest2022.org, e-pasta adrese: latviansongfest2022@gmail.com, sociālos medijos "hashtag" #Latvian-Songfest2022.

Jānis J. Dimants, Jr. M.D.

XV VISPĀRĒJIE LATVIEŠU DZIESMU UN DEJU SVĒTKI ASV

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Archibiskapa meditācija ekumeniskajā Krusta ceļā

Vecrīgas ielās notika tradicionālais ekumeniskais Krusta ceļš, kurā valstī noteikto ierobežojumu dēļ interesenti piedalīties varēja attālināti.

Krusta ceļā devās Rīgas archibiskaps mēropolīts Zbignevs Stankevičs, kurš bija sagatavojis meditāciju pēdējai – astotajai – Krusta ceļa apstāšanās vietai, kurā tika pārdomāta Kunga pienāgošana pie krusta.

Svētā Jēkaba ceļš ved arī caur Latviju

350 tūkstoši cilvēku no visas pasaules ik gadu ar kājām dodas svētoceļojumā, izejot kādu no Eiropas maršrutiem Svētā Jēkaba ceļā. Tagad interesentiem pieejams ceļa posms arī Latvijā, kas tiek papildināts ar vairākiem ceļa atzariem. Tāds tapis Ikšķiles novadā.

Dzeltena bulta un gliemežvāks uz tumši zila pamata – ja redzat šādu marķējumu, tad esat sasniedzis vienu no Eiropas senākajiem svētoceļojuma maršrutiem, ko plašāk pazīst kā Svētā Jēkaba ceļu vai *Camino de Santiago*, kas vijas viscaur Eiropai un kuŗu dalībnieki veic kājām. Tā galamērķis ir 4200 kilometru attālumā no Latvijas – Svētā Jēkaba katedrālē, kas atrodas Spānijas ziemeļu pilsētā *Santiago de Compostela*. Pirms diviem gadiem arī Latvijā tika uzskāti ceļa marķēšanas darbi un aizvadītajā nedēļā izveidots viens no atzariem, kas ved caur Ikšķīli un jau pieejams svētoceļniekiem.

Ventspīli izmēģina pirmo masveida vakcinācijas centru

30. martā Ventspīli sporta namā "Centrs" izmēģinājuma režīmā uz vienu dienu atvērts pirmais liela mēroga vakcinācijas punkts Latvijā. Tas nozīmē, ka Ventspīli bija iespēja vakcinēties vairāk nekā 300 cilvēkiem no valstī noteiktajām prioritārajām grupām. Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca liela mēroga vakcinācijas punktu izveidojusi sporta namā "Centrs" Brīvības ielā. Pie ēkas un ārdurvim tika uzlikti liela izmēra plakāti, lai vieta būtu pamanāma. Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas valdes priekšsēdis Juris Lācis Latvijas Radio skaidro, ka

vakcinācijas centra izveidošanai gatavojušies laicīgi. "Lai maksimāli ātri varētu iedzīvotājus vakcinēt, nepieciešams veidot masu vakcinācijas centrus. Kopīgi ar pašvaldību mēs sākam pie tā jau strādāt, un pagājušajā nedēļā kā pirmais Latvijā tika Ārstniecības iestāžu reģistrā ierakstīts Ventspils masu vakcinācijas centrs." Tagad vakcinācijas punktā dienā varētu vakcinēt 1000 cilvēkus, stāsta slimnīcas vadītājs.

Vakcinācijas centrs Liepājā gatavs darbam

Liepājas Olimpiskajā centrā ir ierīkots *Covid-19* masu vakcinācijas punkts. Oficiāli tas durvis vēra valā 1. aprīlī, un sāka vakcinēt iedzīvotājus 3. aprīlī. Plānots, ka centrā varēs vakcinēt vidēji 1000 cilvēku dienā. Klienti ienāk centrā pa vienām no sānu durvīm, no Brīvības ielas. Uzreiz aiz šīm durvīm ir volejbola zāle, kur notiek vakcinēšana.

Latvija 31. martā saņēmusi

43 200 *AstraZeneca* ražoto *Covid-19* vakcīnas devas, informēja Veselības ministrijā. Pēc piegādes veiktas visas nepieciešamās kontroles, un vakcīnas tika nogādātas tālāk uz vakcinācijas vietām, lai tuvākajās dienās turpinātu vakcināciju. Saņemtās vakcīnas tiks izmantotas visu šobrīd atvērto prioritāro grupu vakcinācijai. Šobrīd *Covid-19* vakcīnu noliktavas un loģistikas pakalpojumus *AstraZeneca* un *Moderna* vakcīnām veic divas vakcīnu loģistikas kompanijas – *AS Recipe Plus* un *SIA Medical Pfizer* vakcīnu loģistiku no to uzglabāšanas vietas Valsts asinsdonoru centrā līdz saņēmējiem Latvijā nodrošina *Recipe Plus*.

Pārgājieniem dabā pandēmijas laikā cits spožums un vērtība

Zināmā mērā ierobežojumi darbojas arī dabā, jo nav ļauts kopā pulcēties ļoti lielam cilvēku skaitam, lai dotos pārgājienā vai pavasarī trauktos pa kādu krāčainu upi un pēc tam pie uguns-kura kopā vakarētu. Tomēr tūrisma jomā strādājošie nesnauz un ir pielāgojušies pandēmijas diktētajiem noteikumiem un radījuši dažādus dabas tūrisma produktus, kas ir droši un mudina apceļot Latviju, lai izzinātu meža takas, ceļu gar Baltijas jūru, kā arī mudinātu iebrist purvā vai saskaņā ar "likuma burtu" tomēr brauktu ar laivu pa upi – esot drošā attālumā no citām mājāsaimniecībām.

Tūrisma kompanija *Postnos* pirms pandēmijas piedzīvojumu meklētājus veda ārpus Latvijas – sākot no Kubas un beidzot ar Sibīriju un Ziemeļkoreju, bet nu mudina doties piedzīvojumos tepat pa Latviju. *Postnos* īpašnieks Valdis Vitoliņš atzīst, ka pandēmijas laiks lika meklēt veidu, kā attālināti cilvēkus vest piedzīvojumos, un tapa pārgājēju seriāls – "Latvijas izaicinājums", kas cilvēkus pakāpeniski izved cauri visiem Latvijas novadiem.

"Esam izveidojuši savu aplikāciju *Postnos* ar kuŗas palīdzību

cilvēki var doties mūsu izstrādātos maršrutos un reizē uzturēt gan komunikāciju ar citiem cilvēkiem, gan arī aizpildīt savas brīvdienas, darot vienu un to pašu tikai attālināti. Tas ir brīnišķīgs veids kā pašreiz pavadīt laiku. Mums Latvijas izaicinājumam jau ir vairāk nekā 1300 dalībnieku, kas katrā nedēļā nogalē iet kādu no 12 posmiem. Lai gan izdzīvotu, gan turpinātu strādāt, mēs piedāvājam šādu variantu, un esam ļoti priecīgi, ka cilvēki ir to novērtējuši," stāsta Vitoliņš.

No 7. aprīļa atļauts strādāt visiem veikalniem,

ierobežojumi būs tirdzniecības centriem. Tirdzniecības centros aizvien saglabāsies ierobežojumi un tajos varēs strādāt tikai noteikti veikalni, 1. aprīlī, vienotās valdība. Līdz ar šo lēmumu būs atcelta atļauja distancētai tirdzniecībai – iepriekš attālināti pasūtīto preču izsniegšanai veikalos.

Ekspertu ieskatā cilvēku pulcēšanās risks tirdzniecības centros ir pārāk augsts, tāpēc lielos tirdzniecības centros atļauta tikai pakalpojumu sniegšanas vietu un atsevišķu veikalni veidu darbība. No 7. aprīļa tiek atļauta arī ielu tirdzniecības organizēšana (jeb gadatirgi), vienlaikus apstiprinot drošas tirdzniecības protokolu visai āra tirdzniecībai.

Jaunsardze veido jauniešus par cilvēkiem, ar kuŗiem gribam lepoties

Jaunsarga Daniela mamma Katrīna Hohberga sākotnēji juties nedroša par dēla gaitām Jaunsardzē. Šķitīs – tā ir pārāk militarizēta kustība. Tomēr bažas ātri vien pazudušas, un šobrīd viņai par Jaunsardzi ir tikpat dedzīgas acis kā dēlam. Intervijā portālam *Sargs.lv* Katrīna atzīst – Jaunsardzē jauniešiem māca tādas dzīvē būtiskākās vērtības kā cieņu, nepadošanās un to, ka kļūdiņties ir cilvēki, bet ne kļūdām arī jāmācās. Pateicoties Ikšķīles novada jaunsargu vienības instruktora kaprāļa Andra Juškāna spējai atbalstīt, iedrošināt un motivēt jauniešus, viņi veidojas par cilvēkiem, ar kuŗiem gribam lepoties.

Foto no K. Hohbergas personiskā archīva

12 gadus vecais Katrīnas dēls Daniels Jaunsardzē darbojas jau trešo gadu. Savas gaitas kustībā viņš uzsācis, mammas mudināts. Viņa stāsta, ka meklējusi dēlam piemērotas ārpus skolas aktivitātes. Izmēģināts gan futbols, gan basketbols, gan arī teniss, tomēr nekas dēlu līdz galam nav uzrunājis.

"Ieguvi informāciju par Ikšķīles jaunsargu kustību. Lai gan esmu cilvēks, kuŗš ir ļoti tālu no militārās sfēras un sākotnēji man tas šķita nedroši, izlēmu, ka jāpa-

mēģina. Tomēr, kad pirmajā nodarbību dienā satiku mūsu harizmātisko instruktoru, sapratu – jā, tā ir tā kustība, kuŗa noteikti gribu, lai dēls iesaistās. Tā viņš uzsāka savas gaitas Jaunsardzē, kuras ļoti aizrautīgi turpina," stāsta Katrīna.

Ādažu poligonā norisinās militārās mācības Iron Spear 2021

Ādažu poligonā norisinājās militārās mācības *Iron Spear 2021*, kuŗas piedalās Sauszemes spēku Mechanizētās kājnieku brigādes, kā arī Baltijas valstīs un Polijā izvietoto NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu kuŗavīru un militārā tehnika. Mācību mērķis ir pilnveidot Latvijas un sabiedroto bruņoto spēku sadarbību un savietojamību un veikt tanku un bruņutehnikas kaujas šaušanas vingrinājumus.

Ādažu poligonā un tā apkārtnē norisinās starptautiskās militārās mācības "Kristāla bulta 2021", kuŗās piedalās aptuveni 1700 kuŗavīru no Albānijas, ASV, Čehijas, Itālijas, Kanadas, Latvijas, Lietuvas, Melnkalnes, Polijas, Slovākijas, Slovēnijas, Spānijas un Vācijas // Foto: LETA

Vizītē Latvijā Spānijas ministre

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs tikāsies ar Spānijas ārlietu, Eiropas Savienības un sadarbības lietu ministri **Aranču Gonsalesu Laju** (*Arancha González Laya*), kuŗa Latvijā bija ieradies darba vizītē par godu Latvijas un Spānijas diplomātisko attiecību nodibināšanas simtgadei. Ministri pārrunāja divpusējās sadarbības jautājumus, Eiropas Savienības un drošības politikas aktualitātes, kā arī apmainīsies viedokļiem par notikumiem ES Austrumu un Dienvidu kaimiņvalstīs.

Vizītes laikā Spānijas ārlietu, Eiropas Savienības un sadarbības lietu ministrei bija plānotas tikšanās arī ar Valsts prezidentu Egilu Levitu un Saeimas priekšsēdi Ināru Mūrnieci, kā arī tiešsaistes saruna ar Ministru prezidentu Arturu Krišjāni Kariņu. Tāpat reģionālās vizītes ietvaros ministre apmeklēja arī Lietuvu un Igauniju.

Spānija atzina Latvijas neatkarību 1921. gada 9. aprīlī. Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu Spānija kopā ar citām Eiropas Kopienas valstīm atzina 1991. gada 27. augustā. Diplomātiskās attiecības tika atjaunotas 1991. gada 9. oktobrī.

Latvijā darbu sāk Ekonomisko lietu tiesa

Turpmāk Latvijā būs par vēl vienu specializēto tiesu vairāk. 31. martā, darbu sāk jaunizveidotā Ekonomisko lietu tiesa. Ekonomisko lietu tiesa atradīsies Rīgā, Mazā Nometņu ielā 39, un tās

darbības teritorija aptvers visu Latvijas teritoriju. Plānots, ka tajā strādās 10 tiesneši, bet dažādu iemeslu dēļ zvērestu šonedēļ nodeva tikai septiņi no viņiem. Par Ekonomisko lietu tiesas priekšsēža pienākumu izpildītāju Tieslietu padome iecēla šīs tiesas tiesnesi Miķeli Zumbergu. Ekonomisko lietu tiesas tiesnešu atalgojums ir līdzīgs kā rajona līmeņa tiesas tiesnešiem – 2984 eiro pirms nodokļu nomaksas.

Jaunās specializētās tiesas kompetencē būs izskatīt dažādus komercstrīdus, korupcijas un naudas atmazgāšanas lietas. Kā informēja tieslietu ministrs Jānis Bordāns (*Jaunā konservatīvā partija*), jaunizveidotā tiesa nepārņems pašreiz citu tiesu izskatīšanā esošās lietas, bet strādās tikai ar jaunajām lietām. Tā izlemts, lai izvairītos no "sastrēguma" veidošanās jaunajā tiesā.

Latviete Īrijā izveido lielu pelargoniju kolekciju

Caur puķēm var iepazīt pasauli, cilvēkus, kultūras, pārliecināta Līga Platā, kuŗas dzīve jau padzīvējis gadus rit Īrijā, pilsētā Ruša. Tur latviete, spītējot nevienmērīgajai gaisa temperatūrai un spēcīgajam vētrām, radījusi vienu no lielākajām pelargoniju kolekcijām valstī.

Līga savā siltumnīcā pagājušā gada vasarā // Foto no Līgas Platā personiskā archīva

Puķes, to kopšana un audzēšana ir ne tikai Līgas sirdslieta, bet arī iztikas avots – pirms pieciem gadiem puķkope Īrijā uzsāka biznesu, savā audzētavā *Potted Jewels* jeb "Dārgumi podos" pārdodot puķu stādus un vadot izglītojošas lekcijas par pelargonijām. Ziemā, kad siltumnīcās mazāk darba, viņa ada, tamborē, pēta sēklu katalogus, lasa un ievāc informāciju par puķēm. 2000. gadu sākumā Līga Latvijā strādāja puķu veikalā un darbojās siltumnīcās. 2005. gadā viņa nolēma pamēģināt peļņu gūt Īrijā, veicot sezonālos lauksaimniecības darbus, toreiz angļu valodu tikpat kā nezinot. Pēc diviem gadiem viņa kopā ar bērniem atgriezās Īrijā uz palikšanu. "Un tad te es sāku meklēt cilvēkus, kas domā līdzīgi, kaut kā nesanāca, jo nedzīvoju latviešu kopienā," atminējas Līga. Viņa sāka raudzīties pēc domubiedriem starp īru dārzkopjiem.

Līga aizrāvusies ar Dienvidāfrikas, Dienvidamerikas un citu eksotisku vietu sīpolpuķu audzēšanu. Viņas siltumnīcā starp krāšņiem, ziedošiem augiem, ir arī sukulenti, kas katru reizi, braucot no Latvijas, iebāzti kurpēs un atvesti. Dārzā aug peoniju krūmi, tāpat viņai pieder neliela orchideju kolekcija.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Flokšu selekcionāre Tatjana Kočāne pagājušogad Līgai atsūtīja šo augu sēklas: "Man latviešu flokši Īrijā aug!" Tie nav vienīgi ziedi viņas dārzā, kas saistīti ar Latviju. Pavasarī zied draudzēns atsūtītās vizbulītes. "Tām gan te isti nepatīk. Man nav meža, es atklātā laukā esmu. Bet es centos izdarīt, cik vien varēju, lai tām patīktu, un tās zied," sajūsmā saka Līga.

Sākot interesēties par pelargonijām un meklējot informāciju, Līga saprata, ka šie ziedi neaprobežojas tikai ar tā sauktajām ģērānijām, ko vecmāmiņas Latvijā audzējušas uz palodzēm. "Jo vairāk zini, jo vairāk saproti, ka tu neko nezini. Visu laiku ir kaut kādi atklājumi," sacīja Līga.

Ieliek laika kapsulu ar vēstījumiem nākotnes cilvēkam

Ievērojot būvniecības tradīcijas, 2021. gada 31. martā Jaunā Rīgas teātra būvdarbu gaitā Lāčplēša ielā 25, Rīgā, VAS "Valsts nekustamie īpašumi", būvuzņēmējs SBSC, JRT aktieri Gundars Āboliņš un Vilis Daudziņš, arhitekts Zaiga Gaile un nozares pārraugošie ministri jaunbūves pamatos iemūrēja laika kapsulu, nododot vēstījumus un šim laikam raksturīgas liecības nākamajam paaudzēm, informē VNI valdes priekšsēdis Renārs Griškevičs.

Jaunais Rīgas teātris laika kapsulā liek personiskus vēstījumus. No aktieriem tās ir vēstules. Ar roku rakstītas. Nākotnes cilvēkam no aktiera 2021. gada martā.

Jaunā Rīgas teātra būvdarbu laikā atrastās kapsulas saturs nogādāts Rīgas Vēstures un kuģniecības muzejam. Visi kapsulā esošie dokumenti saistīti ar Rīgas latviešu amatnieku palīdzības biedrību. Pētnieki turpmākos mēnešus restaurēs dokumentus un pēc pētniecības tie tiks izstādīti.

Jaunā Rīgas teātra ēkā Lāčplēša ielā 25 atrasto laika kapsulu pirms 120 gadiem ievietoja Rīgas latviešu amatnieku palīdzības biedrības pārstāvji. Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja krājuma glabātāja Antija Erdmane Hermāne stāsta, ka kapsulā atrasti vairāk nekā 60 priekšmeti.

"Uz 1901. gada septembri tika ielikta avīze. Bez šaubām – *Dienas Lapa*. *Dienas Lapa* bija šis te organizācijas dibinātā avīze. Tie ir pirmsākumi. Tās ir Fricis Bergmanis – pirmais redaktors. Pēteris Stučka, Pliekšāns, pēc tam Aspazija. Tie ir mūsu korporatīvā sociālisma pamati. Tad ir biedrības statūti, dažādu gadu pārskati. Ļoti interesanti, bez šaubām, tas ir vienīgais rokraksts, datēts ar 1875. gada 6. septembri – Rīgas latviešu amatnieku palīdzības biedrības dibinātāju saraksts. Mūsu numismātiem būs prieks apstrādāt arī divas monētas – cara laikā,

datētas tieši ar 1901. gadu. Un šis te biedrības nozīmīte," stāsta Hermāne.

Muzeja krājumā līdzīgu dokumentu par biedrības rašanos nav, turklāt par tās pirmavotiem patlaban arī nav īpaši daudz pētījumu. Rīgas latviešu amatnieku palīdzības biedrība darbojās 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā. Jaunā Rīgas teātra ēka tā laika Romanova ielā 25 bija biedrības mītnes nams, kas ir būtiska Rīgas vēstures daļa un simbolizē vienkāršo lauku organizācijas pirmsākumus.

Antija Erdmane Hermāne norāda: "Biedrība šo namu vēlējas celt jau ilgi, bet jāsaprot, ka biedrība apvienoja ne tos bagātākos pilsoņus. Nama celtniecība negāja ātri, nevarēja dabūt atļaujas un uzcelt šo namu, kur varētu pulcēties, ar lielu zāli. Bet tā kā Rīgā uz 1901. gadu bija plaša celtniecība, tomēr arī *Dienas Lapas* darbiniekiem un biedrībai izdevās uzsākt šī nama celtniecību. Bez šaubām, šajā zālē un šajā namā sākās Latvijas arodbiedrību pirmsākumi."

Vēsturniece vērtē, ka Lāčplēša ielas namā atrastā kapsula bijusi īpaši rūpīgi nokomplektēta: "Parasti kapsulā var būt viens dokuments – kāpēc šī ēka tika celta, kas ir viņas mecenāts. Bet viņi ielikusi izbraukuma, izklaižu biļetes, ziņas par pasākumiem, eglītēm. Bāreņiem un atraitnēm, cilvēkiem, kuŗiem nebija pieejamas dārgas lietas, tika piedāvāts Ziemsvētku prieks, kopā saiešana un atbalsts. Kāpēc kapsulā ieliktas mazas monētiņas? Tieši tāpēc, ka ziedotāji nebija sabiedrības bagātākā daļa."

Dokumentu un avīžu saturs vēl nav pētīts, jo tie šobrīd ievietoti īpašā saldētavā un pēc sākotnējās dezinfekcijas un uzskaites, pilna satura restaurēšana var ilgt pat pāris gadus. Antija Erdmane Hermāne neizslēdz, ka atrastie dokumenti var atklāt arī kādus jaunus faktus par šīs amatnieku organizācijas vēsturi. Savukārt par tālāku satura eksponēšanu, lems pēc tā pētīšanas.

Leai Davidovai-Medenei – 100

Šogad atzīmējama latviešu tēlnieces Leas Davidovas-Medenes simtgade. Viņas radošā devumā jo īpašs ir portreta žanrs. Izcilās mākslinieces darbiem, kā norāda Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM) Tēlniecības un objektu kolekcijas glabātāja Māra Lāss, piemīt domas skaidrība, tētoniska kārtība un pārliecinošs tēla psiholoģiskais veidols. Davidovas-Medenes darbi uzmeklējami kā galvaspilsētā, tā arī ārpus tās.

L. Davidovas-Medenes veidotais Krišjāņa Barona piemineklis Vērmanes dārzā

Māra Lāss Latvijas Radio raidījumā "Kultūras rondo" izsaka gandarījumu, ka līdz ar Leas Davidovas-Medenes jubileju, iespējams aktualizēt mākslinieces radošo devumu: "Viņa patiesi ir viena no izcilākajām latviešu tēlniecēm un viena no vadošajām portreta žanra attīstītājām latviešu tēlniecībā." Izrādās, ka no 39 tēlnieces darbiem, kas piederīgi LNMM kolekcijai, 37 esot portreti.

Piešķirtas Cimzes balvas

Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) iedibināto Cimzes balvu izcilākajiem kultūrizglītības jomas skolotājiem 2021. gadā saņems Salacgrīvas Mākslas skolas direktors, ilggadējs skolotājs **Imants Klīdzējs** un Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskolas klarnetes un saksofona spēles skolotājs **Staņislavs Gribugs**, informēja LNKC pārstāvji.

Cimzes balvas laureāti saņem goda diplomu, naudas balvu un greznu piemiņas velti – simbolisku ozolkoka rādāmkoku ar misiņa apkalumu.

Bauskā sāk darboties Latvijā pirmais bibliotēkas pakomāts

Bauskā uzstādīts Latvijā pirmais bibliotēkas grāmatu pakomāts. Tādejādi tikšot atrisinātas trīs problēmas. Grāmatas saņem varēs arī tie, kuŗi to nevar paspēt grāmatu krātuves darba laikā vai cilvēki, kuŗi fiziski nespēj uzkāpt līdz trešajam stāvam, kur atrodas bibliotēka. Vajadzīgā literatūra

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

KANADA. Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums kopā ar NATO valstu – Chorvātijas, Nīderlandes, Norvēģijas un Slovaķijas – vēstniekiem attālināti tikās ar Kanadas parlamenta Sabiedrības un nacionālās drošības komitejas (*Standing Committee on Public Safety and National Security*) priekšsēdi Džonu Makeju (*The Honourable John McKay M.P.*) no Kanadas Liberālās partijas. Sarunā tika pārrunātas drošības jautājumu aktualitātes. Vēstnieks Eichenbaums pateicās par Kanadas dalību NATO paplašinātajā klātbūtnē Latvijā, uzsverot gan veiksmīgo sadarbību, gan misijas solidaritātes nozīmi. Dž. Makejs, kas 2015. – 2017. gadā bija Kanadas aizsardzības ministra Hardžita Sadžāna (*The Honourable Harjit S. Sajjan M.P.*) parlamentārais sekretārs, uzsvēra, ka šī misija Latvijā ir ļoti nozīmīga un sekmīga. NATO ir jāstiprina, jāstiprina arī katras valsts spējas. Pasaulē notiek daudzas pārmaiņas, kas demokratijām rada daudz izaicinājumu. Cilvēktiesības ir ļoti svarīgas. Miers un stabilitāte ir ļoti svarīgs jautājums. Sarunas laikā tika pārrunātas iespējas sadarbību padziļināt un attīstīt plašāk, raksturojot draudus Arktikā, u. c.

MOLDOVA. Latvijas vēstnieks Moldovā Uldis Mikuts uzrunāja NATO programmas "Partnerattiecības mieram" Trasta fonda (*DCB Trust Fund*) projekta, kas veltīts Moldovas aizsardzības ministrijas Transformācijas direktorāta IT tehnikas iegādei, noslēguma pasākuma auditoriju. Latvija projektu līdzfinansē kopā ar Lietuvu un Zviedriju, projekta mērķis ir atbalstīt Transformācijas direktorāta spēju darboties pilnībā aprīkotā režīmā, kas ir izšķiroši, lai virzītu Moldovas aizsardzības transformācijas centienus uz priekšu. Vēstnieks apliecināja, ka Moldova ir viena no Latvijas attīstības sadarbības politikas prioritārajām valstīm, Latvijas iesaistīšanās projektā ir vērtīgs ieguldījums Latvijas un Moldovas divpusējo attiecību stiprināšanā un kalpo par atbalstu Moldovas reformu procesā.

Jaunā stadionu balādē apvienojas Dons, Busulis un "Prāta vētra"

būs sasniedzama arī laikos, kad epidemioloģiskā situācija nepieļauj klātienē apmeklējumus.

Bauskā uzstādītais skapis ar četrpadsmit durtiņām atgādina jau ierastos pakomātus un pēc būtības tas tāds arī ir. Vien saņemot šeit varēs tikai Bauskas centrālajā bibliotēkā pa telefonu vai internetā pasūtītās grāmatas. Bauskas centrālās bibliotēkas datortīklu administrators Jānis Balodis skaidro: "Mūsu darbinieks atbrauc uz šejieni un kādā no četrpadsmit nodalījumiem ievieto grāmatīņu. Automātiski cilvēks saņem kodu, ka grāmata ir ievietota kādā no nodalījumiem. Atnākot šeit, ievada kodu, līdzīgi kā citos pakomātos, atveras nodalījums un var izņemt grāmatu."

Jaunu dziesmu "Piedošana" kopīgi ieskaņojuši trīs populāri popmūziķi – Dons, Intars Busulis un Renārs Kaupers no Jelgavas grupas "Prāta vētra" (*attēlā*).

Ziņas sakopojis P. Karlsons

Oligarheānas konference // Karikatūra: Zemgus Zacharāns

JURIS
LORENCIS

Divi apgalvojumi, divas patiesības. Izteiktas pirms diviem simtiem gadu, tās savu aktualitāti nav zaudējušas vēl šodien. Tieši otrādi – likušas jaunā gaismā paraudzīties uz Eiropas, ASV, Krievijas un Latvijas iespējamo nākotni. Pirmā atziņa – “ģeografija ir liktenis”. Šie vārdi pieder imperātoram Napoleonam Bonapartam (1769-1821), teikti neilgi pirms 1812. gada karagājiena uz Krieviju. Apgalvojums izrādījās pravietisks, imperatora armija bija bezspēcīga Krievijas bezgalīgo plašumu un bargās ziemas priekšā. Otrā patiesība – “demografija ir liktenis”. To esot teicis socioloģijas pamatlicējs, franču filozofs Ogists Konts (1798-1857). No ģeografijas nevar izbēgt, pasaules karti mainīt nav iespējams. Savukārt demografiskos un migrācijas procesus ar vismaz mēģināt ietekmēt ar politiskiem lēmumiem. Patlaban ASV, Eiropa un Krievija atkal saduras ar migrācijas izaicinājumiem, turklāt katrā no tām savā īpašā veidā. Mēs Latvijā izbrīnīti vērojam notiekošo uz ASV – Meksikas robežas, cilvēku tūkstošus, kuŗi netraucēti šķērso robežu. Vai tad Tramps nepaspēja uzcelt savu izslavēto mūri? Vai amerikāņiem vienai, kas notiek ar viņu zemi? Bet varbūt tieši otrādi – Amerikai vajadzīgi jauni cilvēki, darbaspēks? Iespējams, amerikāņus iemidzina apstākļi, ka atnācēji ir kristieši, turklāt spāniski runājošo Amerikā jau tāpat ir daudz.

Patiesībā situācija Eiropā ir krietni sarežģītāka. Atšķirībā no ASV “veco kontinentu” veido valstis – nācijas. Imigrants, kuŗš kādā no Eiropas valstīm cenšas apmesties uz pastāvīgu dzīvi, gluži nevilšus tiek uzlūkots kā “citādais”. Eiropieši to labi zina un ar to rēķinās. Soms, kuŗš vēlas dzīvot Francijā, apzinās, ka viņam būs jāiemācās franču valoda un jāpieņem vietējā dzīves kārtība. Eiropā šo procesu dēvē par integrāciju jeb iekļaušanos. Tas nebūt nenozīmē, ka somam jāklūst par francūzi. Vietējie to nemaz nesagaida, un arī pats soms visdrīzāk nevēlas aizmirst valodu un parašas. Veiksmīgas integrācijas piemērs ir latvieši, kuŗi akceptē vietējo vidi, iemācās valodu un tomēr – cenšas palikt latvieši. Eiropas problēma ir tā, ka pašreizējie imigranti, kuŗi ierodas no Tuvaļiem Austrumiem un Āfrikas, vairākumā pārstāv citu kultūru, proti, viņi ir musulmaņi. Šie cilvēki ir gatavi apgūt valodu, mācīties angļu, franču vai vācu skolā, bet viņi nevēlas integrēties. Eiropas lielpilsētās veidojas noslēgtas sabiedrības, geto ar savu dzīves kārtību un vērtībām. Vietējie spiesti pakļauties ciemiņiem, jo baidās tikt apvainoti politiski nekorrektā uzvedībā, pat rasismā. Šajās dienās internetā izplatās video, kuŗā redzams, kā policija pārtrauc neseno Lieldienu svētku dievkalpojumu poļu katoļu baznīcā Belhemas (*Balham*) rajonā Londonā. Iemesls – Covid 19 ie-

robežojumu pārkāpšana. Šo ziņu pavadīja indīgas piezīmes – diezin vai policistiem pietiktu drosmes šādi izrikties mošējā...

Nav brīnums, ka Eiropā aug pret imigrantiem un bēgļiem vērsti noskaņojumi. Šveices pilsoņi nesējā referendumā nobalsoja par musulmaņu sešsega jeb parandzās nēsāšanas aizliegumu. Dānija gatavojas izdot likumu, saskaņā ar kuŗu “nerietumnieciskas izcelsmes” iedzīvotāju skaits pilsētu apkaimēs nedrīkstēsot pārsniegt 30 %. Bet Eiropai vajadzīgas darba rokas. Nākamajos desmit gados Vācijā pensiju dosies kuplā “babyboomer” paaudzē, ap 12 miljoni cilvēku. Vāciešu vidējais vecums un dzīves ilgums palielinās, nodokļu maksātāju skaits samazinās, bet caurums pensiju budžetā aug. Lai saglabātu pašreizējās pensiju izmaksas, šogad būs nepieciešama subsidiņa centrālās valdības budžeta 100 miljardu eiro apmērā. Tikmēr pie Eiropas vārtiem, otrā pusē Vidusjūrai, atrodas milzīgs, strauji augošs cilvēku okeāns. Lūk, kāds bija vidējais bērnu skaits vienai sievietei (Pasaules Bankas dati) 2018. gadā: Ukraina – 1, 3; Polija – 1, 5; Lietuva, Latvija, Krievija, Vācija – 1, 6; ASV un Apvienotā Karaliste – 1, 7; Zviedrija – 1, 8; Francija 1, 9; Turcija – 2, 2; Maroka – 2, 4; Ēģipte – 3, 3; Etiopija – 4, 2. Lai tautā notiktu vienmērīga paaudzū nomaīņa, nepieciešamais bērnu skaits ir 2, 1. Tātad Rietumu sabiedrības sarūk. Tas nozīmē,

ka iebrucēji šajās zemēs veido tā saucamo “aizstājošo migrāciju”. Process, kuŗā pamatnācija pamazām tiek nomainīta ar citu. Jaunu, vitālu, bet mentāli svešu.

Trauksme tiek celta pat Krievijā. Tai blakus atrodas Centrālāzija, milzīgs musulmaņu apdzīvots reģions. Es pats vēl atceros padomju laikus un Rīgas ielās redzētos kaŗavīrus. Jau 1980. gados daudzi no viņiem bija ar izteikti austrumnieciskiem sejas vaibstiem. Toreiz jokoja, ka “Sarkanā armija pamazām kļūst dzeltena”. Brīdī, kad sabruka Padomju Savienība, 1991. gadā piecās Centrālāzijas valstīs – Kazachstanā, Kirgizstanā, Tadžikistanā, Turkmēnistānā un Uzbekistanā kopā dzīvoja 50 miljoni cilvēku. Šodien – jau 76 miljoni. Pieaugums – 50 % trīsdesmit gados! Tie ir jauni, enerģiski cilvēki, kuŗi meklē darbu – bet neatrod to savā dzimtenē. Pati vienkāršākā alternatīva – Krievija, ar kuŗu šim zemēm ir bezvīzu režīms. Tieši šis reģions ir galvenais mazkvalificētā darbaspēka piegādātājs Krievijai. Miljoniem jaunu vīriešu strādā celtniecībā, tīra ielas, cep picas, vada taksometrus. Dāra darbus, ko paši krievi, it īpaši lielpilsētu iedzīvotāji, nevēlas veikt. Saprotams, daudzi iebrucēji atrod iespēju palikt Krievijā uz pastāvīgu dzīvi. Saprotams, skolā mācības notiek krievu valodā. Bet vai tā vairs ir Krievija? Ja šo zemi skatās kā uz cara imperijas vai PSRS turpinājumu, tad viss it kā ir kārtībā. Bet tiem, kuŗi

Krieviju vēlas redzēt kā nacionālu valsti, līdzīgu Polijai, Somijai vai Grieķijai, tas ir bistams signāls. Un kā būs pēc gadiem divdesmit?

Par notiekošo ir bažīgs pat prezidents Putins. Pavisam nesen, 30. martā viņš Kremlī vadīja Starptautisko lietu padomes sēdi. Lūk, daži teikumi no prezidenta uzstāšanās: “Krievijā nekādā gadījumā nedrīkst pieļaut tādus skolu veidošanos, kur 100% skolēnu ir migrantu bērni. Šo bērnu īpatsvaram skolās jābūt tādām, lai viņi varētu viegli pielāgoties krievu valodai, kultūrai un Krievijas vērtībām. Dažās Eiropas valstīs un ASV, kad migrantu bērnu īpatsvars kādā skolā sasniedz noteiktu līmeni, vietējie iedzīvotāji izņem bērnus no šīm skolām. Šādas rīcības iemesli ir saprotami.” Krievija kritizē Latviju par “minoritāšu apspiešanu”, par centieniem krievu skolās pāriet uz mācībām latviešu valodā. Tagad izrādās, ka arī Putins atbalsta šādu politiku. Tātad visu darām pareizi!

Tikmēr Vācijai jauna problēma – kas notiks ar spārģeļiem? Vāciešu iecienītā delikatese šajā pavasarī draud palikt uz lauka. Tradicionālie spārģeļi novācēji rumāņi Covid 19 pandēmijas ieviesto ierobežojumu dēļ nevarot ierasties Vācijā pa zemes ceļiem, arī solītā alga – 9, 5 eiro stundā viņiem vairs neesot pievilcīga. Tagad visas cerības tiek liktas gruzīniem, kuŗus ievēdīšot ar lidmašīnām. Patiešām, ar pasauli notiek kas divains.

SALLIJA
BENFELDE

Mēdz sacīt, ka ģeniālītai ir robežas, bet muļķībai tādu nav. Jāpiebilst – arī nekaunībai robežu nav.

Kā vienmēr Saeimas vēlēšanu gaidās Latvijā sarosījušies tautas glābēji. Vieni dibina vai sola dibināt jaunas partijas, kuŗas tūlīt, tūlīt ievēdīšot Latviju un tās iedzīvotājus saulītē, otri kurn pa kaktiem, ka viņu partija tak vienīgā kaut ko dara, bet vēlētajī to nepamana. Nesen ar eksaltētu paziņojumu par iespējamo atgriešanos politikā un jaunas partijas dibināšanu klajā nācis arī bijušais satiksmes ministrs Ainārs Šlesers. Vēl vairāk, kādā televīzijas raidījumā viņš paziņoja, ka būšot kā Čērčils, kuŗu vēlētajī neesot mīlējuši, bet viņš tomēr kļuvis par valsts un tautas glābēju un iekarojis cieņu un atzinību. Tiesa gan, Čērčilam gan nedraudēja stāšanās tiesas priekšā par krāpšanos. Proti, tuvāko mēnešu laikā Aināram Šleseram (un arī bijušajam trīskārtējam premjēram Andrim Šķēlem) var nākties stāties tiesas priekšā par krāpšanos digitālās televīzijas ieviešanas projektā 2008. un 2009. gadā. Apsūdzība ir celta pagājušā gada augustā pēc Krimināllikuma panta ne tikai abiem šiem bijušajiem politiķiem, bet vēl septiņām personām un par šo pārkāpumu apsūdzēta-

jiem draud divu līdz 10 gadu cietumsods un mantas konfiskācija.

Protams, ka Šleseram nekas cits neatlika, kā paziņot, ka tautu var glābt tikai viņš. Acīmredzot viņa līdz šim atbalstītāis “tautas glābējs” Aldis Gobzems, kuŗš jau ir nodibinājis partiju un ik pa laikam sociālajos tīklos skaļi auro par nabaga Latviju, kuŗu visi mēģina nobeigt, nav spējis izskatīties pietiekami nopietns un uzticams.

Un tā Šlesers savā astoņas lapas garajā paziņojumā pauz, ka jau desmit gadus viņš vairs neesot Latvijas politikā, tomēr šobrīd pasaulī un arī Latvijā “pārņemmušais haoss” līcis viņam to apdomāt. Viņam kā “Latvijas pilsonim un patriotam” esot grūti noskatīties uz to, kas notiek Latvijā, tāpēc viņš “tagad ļoti nopietni apsver iespēju atgriezties Latvijas politikā”, lai uz sadarību acinātu tos, kuŗi ir Latvijas patrioti, kuŗi vēlas, lai Latvija paliek neatkarīga un demokrātiska republika, kuŗi tic kristīgām un ģimenes vērtībām un kuŗi nevēlas, lai valsti pārvalda “caurkritušie izbījušie drošībnieki”. Tāpat uz sadarbību viņš plānotu acināt tos, kuŗi grib, lai viņu bērni runā daudzās svešvalodās, lai uz Latviju brauc dzīvot bagāti ārzemju cilvēki, kuŗi veicinās labklājību valstī. Uzreiz gan

atkal jāpiebilst, ka daudzās svešvalodas visticamāk nozīmē to, ka pirmā šajā sarakstā varētu būt krievu valoda, jo Šleseram biznesa intereses vienmēr ir bijušas vairāk vai mazāk saistītas ar Krieviju un arī viņa līdzšinējais favorīts Aldis Gobzems ir skaidri līcis saprast, ka Krievija ir tā, ar kuŗu Latvijai visvairāk būtu jādraudzējas. Tiesa gan, Gobzems nekad nav stāstījis par sevi kā ļoti ticīgu cilvēku, bet Šlesers savā paziņojumā tomēr ir vismaz pieminējis kristīgo ticību, jo tā uzreiz atvārdīties no savulaik kvēli skandinātās ticības droši vien nebūtu prāta darbs.

Kā zināms, Šlesers politikā parādījās 1998. gadā, kad tika ievēlēts 7. Saeimā no *Jaunās partijas*. Vēlāk viņš dibināja un tad pārveidoja savu partiju, vēl vairākas reizes tika ievēlēts Saeimā, arī Rīgas domē, līdz ārkārtas vēlēšanās pēc 10. Saeimas atļaišanas dievvardi vairs nelīdzēja un Šleseru vairs neievēlēja.

Vēsturē viņš gan ir iesaļojis – proti, viņa izteiciens kādā intervijā “sievietes skaistums nāk no iekšām” ir kļuvis par mūsdienīgu mutvārdu folkloras daļu, bet 10. Saeimas atļaišana visticamākajā veidā ir saistīta ar kristīgo un patriotisko Šleseru – 2011. gada 28. maijā, dažas dienas pirms pre-

zidenta vēlēšanām, V. Zatlērs tiešraides uzrunā tautai Latvijas Televīzijā un Radio pavēstīja, ka 10. Saeima ir zaudējusi uzticību, un ierosināja referendumu par Saeimas atļaišanu. Šāda prezidenta rīcība sekoja isi pēc balsojuma Saeimā, ar kuŗu tā liedza veikt kriminālprocesā plānoto kratišanu deputāta Aināra Šlesera dzīvesvietā. Runā Valsts prezidents brīdināja par demokrātiskās pārvaldes apdraudējumu valstī un tā dēvēto oligarhu pieaugošo ietekmi uz lēmumu pieņemšanu parlamentā, netieši norādot uz Aivara Lemberga, Andra Šķēles un Aināra Šlesera lielo ietekmi uz politikas un ekonomikas norisēm valstī.

Ko par pašpasludināto Čērčilu šodien saka eksperti?

Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) lektore Lelde Metla-Rozentāle žurnāla “Kas Jauns” žurnālistiem saka, ka viņš nekad nav bijis politiķis, kas panākumus būtu sasniedzis ar izteiktu intelektu vai kāpšanu pa karjēras kāpnēm. Viņa veiksmes priekšnoteikumi ir bijuši ārkārtīga mērķtiecība un neatlaidība. Viņu taču sauca par buldozeru un raketi.

“Kāds mans kollēģa teica, ka Šlesers nekad nestāvēs otrajā rindā. Viņš vienmēr izsprauksies un stāvēs pirmajā. Viņš vienmēr ir

vēlēties izcēlies un pierādīt, parādīt sevi. Uzskatu, ka beidzamo dienu notikumi ar viņa izsaukšanu uz prokuratūru viņam bija liels publisks pazemojums.” Politoloģe arī atgādina, ka Šleseram ir bijušas greznas reklāmas kampaņas un viņa “amerikāņu sapnis” savā laikā bija kļuvis par premjēru. Par viņam ļoti būtisko publisko tēlu liecina arī beidzamā jubileja, kur viņš bija saaicinājis lielu daļu no bijušās un esošās politiskās elites: “Viņam ir svarīgi, lai redz, ka viņš ir varens.” Tomēr viņa nedomā, ka Šleseram šobrīd ir nopietna ietekme politikā.

Līdzīgi Šleseru vērtē arī pētījumu centra SKDS vadītājs Arnis Kaktiņš, kuŗš pauz, ka tādu bijušo politiķu ietekme tiek pārvērtēta: “Ar pārliecību, ka raganas noposta sējumus, man šķiet, liela daļa dzīvoja vēl ilgi pēc tam, kad raganas beidza dziedāt. Tas pats ir arī par oligarhiem, kuri ir visa jaunuma sakne. Protams, viņiem ir zināma ietekme. Skaidrs, ka viņiem ir kaut kādi resursi, uzņēmumi, kaut kas. Nav jau tā, ka viņi ir gluži kā statistiski vidējais cilvēks.”

Ar vārdu sakot, visticamāk, tāds erzaca Čērčils vien no Šlesera sanāks, jo arī sabiedrībā nav jūtama īpaša interese un cieņa pret pašpasludināto valsts glābēju.

Erzacpolitika jeb viltotais Čērčils

“Es katru dienu domāju par Latviju”

Aktrise Laila Robiņa intervijā Diānai Jancei

Laila Robiņa ar skatuves vārdu **Laila Robins** ir vispazīstamākā latviešu izcelsmes teātra, TV filmu un kino aktrise Amerikas Savienotajās Valstīs. Lomu un arī saņemto balvu saraksts ir garš – viņa strādājusi kopā ar kinorežisoriem Robertu de Niro, Klintu Īstvudu, Stīvenu Soderbergu... Kritiķi viņu slavē arī par izteiksmīgām raksturlomām Ņujorkas, Ņūdžersijas, Baltimoras un citu pilsētu teātros. Darbu amplitūda gan drāmās, gan komēdijās ir plaša: starp daudzām citām lomām minamas gan titullomas Ibsena lugā “Heda Gablere” un Šekspīra lugā “Antonijs un Kleopatra”, gan filmēšanās TV seriālos “Soprano ģimene” un “Blacklist”.

Būtiski uzsvērt, ka mūsu saruna notiek latviski virtuālajā vidē, un no sava Ņujorkas dzīvokļa aktrise ar īpašu sirsnību vairākkārt atceras radniekus un redzētās vietas Latvijā. Vēlāk Lailas Robiņas atsūtītās fotogrāfijas ir tieši tik skaistas, kā tas pienāktos īstai Holīvudas kino divai.

Kāda ir jūsu ikdiena pandēmijas laikā?

Ceļos agri, vakar biju augšā jau sešos. Katru rītu sāku ar stundu ilgiem vingrojumiem. Jau pavasarī savežu kārtībā savu māju – iztīrīju skapjus, mazgāju, sviestu ārā lietas, kuņas vairs negribēju paturēt, tas bija liels projekts. Gribu iet uz priekšu, uz nākotni un vairs nevēlos vecās lietas. Daudz laika paņēmu arī vēstuļu lasīšana un rakstīšana e-pastā. Reizēm lasu un skatos filmas un teātru izrādes. Piemēram, vakar skatījos, tepat no Ņujorkas: *African acting company* (Āfrikas aktiešu trupa) rādīja savu versiju par Šekspīra lugu “Ričards III”. Tas ir ļoti interesants teātris, arī es pirms kādiem sešiem gadiem pie viņiem spēlēju Strindberga “Nāves dejā”. Lasu arī grāmatas, tas ir ļoti jauki, jo man tā ir greznība – esmu bijusi tik ļoti aizņemta. Parasti vienīgais, ko esmu lasījusi, bijušas tikai lugas vai televīzijas filmu scenāriji, visu laiku esmu meklējusi jaunus darbus, pie kuriem varētu strādāt. Kad vasarā dzīvoju pie mammas, satiku senu skolas draugu, kuņš vada grāmatu klubu un tagad no Ņujorkas varu tajā piedalīties ar Zoom palīdzību.

Vai šajā sezonā ir izdevies atrast arī kādas lomas?

Esmu spēlējusi trīs izrādēs Zoom platformā. Pirms gadiem desmit piedalījies teātra grupā un kopā iestudējām četras lugas. Tagad vienu no tā sagatavojām īpaši tiešraidei – sarunājāmies Zoom, un tas tika nofilmēts. Izrāde saucas “Par ko mums vajadzētu runāt” – sarunājāmies par šodienas situāciju, par krīzi un par ikdienas rūpēm. Vienā no Zoom izrādēm filmējos tepat, no Ņujorkas, bet pārējās filmējos manas mammas mājās Minesotā, jo visu vasaru nodzīvoju tur. Tas mani ļoti iepriecināja, mammai ir 90 gadu, un ir tik labi būt kopā. Ģimenē esam četras māsas, vecākā dzīvo pie

mammā visu laiku, pārējās mainās. Minesotas mājā mēs visas uzaugām.

No marta man nebija regulāra darba, viss bijis slēgts, un tikai septembrī spēlēju krievu spiedi Katarīnu Rostovu divās epizodēs TV seriālā “Blacklist” (Melnais saraksts). Pašlaik filmējos miniseriālā “Doctor Death” (Doktors Nāve). Ik pa laikam filmēšanos gan ir jāpārtrauc, jo atklājas saslimušie ar Covid, un tad viss tiek slēgts, un mūs visus testē un testē... Visu laiku strādājam maskās, tikai filmējoties uz īsu brīdi tās noņemam. Pavasarī paredzams darbs Toronto, Kanadā, tur turpināšu darbu Amazon TV platformas seriālā “The boys” (Puiši). Pagājušajā gadā filmējos piecās epizodēs, šogad būs vēl trīs. Tātad martā braukšu uz Kanadu un, acimredzot, pirms varēšu ķerties pie darba, divas nedēļas nāksies sēdēt karantinā kādā viesnīcā. Kopumā tas iznāks ilgi, bet esmu ļoti pateicīga, ka man ir darbs, jo tik daudziem aktieriem nav, ko darīt, un tas ir tik grūti. Esmu ļoti laimīga! Ne visiem tā ir izdevies.

Vai bieži izejat Ņujorkā uz ielas?

Izeju vienreiz nedēļā pēc pārtikas, staigāju pa ielām tikai tad, ja ir kaut kas vajadzīgs un neēju tālu – piemēram, Apple veikals ir tikai piecus kvartālus no manas mājas. Ja jāstāv kādā rindā, tad ievērojam 5 pēdas, un visi ir ar maskām. Kaut arī ielās nav tik daudz cilvēku, saslimušo skaits aug.

Kā esat novērojusi – cilvēki kļuvuši draudzīgāki vai baidās viens no otra?

Amerikā ir tik daudz problēmu – gan politika, gan Covid, cilvēkiem trūkst pacietības. Ja kaut kas notiek, tad uzreiz cits uz citu var sākt kliegt, gandrīz uzbrukt. Parasti Ņujorkā cilvēki vienmēr bijuši draudzīgi un izpalīdzīgi. Tagad ir arī daudz vairāk bezpajumtnieku. Tapat kādā viesnīcā netālu no manis izmītināti pat iemītnieki no cietuma – jo cietumos cenšas atstāt vairāk vietas, lai neizplatītos slimība. Ir jābūt uzmanīgiem.

Kas jums tagad dod spēku?

Es lūdzu Dievu, mums ir dievkalpojumi Zoom baznīcā, un arī regulāra vingrošana palīdz, tāpat cenšos pareizi un veselīgi ēst. Bieži arī eju staigāt gar Hudzonas upi. Man ir daži draugi, ar kuriem katru dienu sarunājamies, reizēm pat vairākas reizes dienā. Rūpējos arī par vienu 91 gadīgu dāmu, kurai vedu ēdienu. Esmu laimīga, ka neesmu viena pati – dzīvoju kopā ar vīru, ir tik labi šos laikus pavadīt kopā.

Kā jums šajos laikos visvairāk pietrūkst?

Redzēt cilvēkus, būt kopā... aiziet uz teātri, restorāniem... runāt par šo un to...būt kopā ar cilvēkiem... satikties... apkamties... smieties... apmainīties ar idejām, ēst kopā... Šis laiks ir pierādījis, ka mēs tiešām cits citam esam vajadzīgi! Cilvēki ir sociālas būtnes. Un brīvība! Tas ir tik dīvaini, ka bijām sākuši uzskatīt brīvību par paš-

saprotamu. Es nekad nevarēju iedomāties, ka brīvību mums pēkšņi varētu atņemt, bet tad tas notika. Tas bija tāds šoks – tik pēkšņi, tik daudziem cilvēkiem, ar tik dažādām profesijām. Burtiski – visa tava vecā dzīve sagriežas kājām gaisā, pazūd un viss notiek ļoti ātri. Tad nāk domas: ko man tagad darīt? Pat vēl vairāk – kas es esmu? Visu mūžu esmu bijusi aktrise un ja pēkšņi vairs nevaru strādāt, neesmu vairs pārliecināta par sevi, par to, kas esmu. Jutos tā, it kā man atkal no jauna ir sevi jāatrod šajā jaunajā pasaulē. Mēģinu atrast, ko varu dot citiem šajos

Domāju, ka mēs vēl ilgi velkām maskas. Īpaši teātru zālēs, kur skatītāji sēž tik tuvu cits citam. Ir tik daudz nezināmā. Dzīve būs pavisam citādāka.

Par ko jūs sapņojiet?

Ai, man ir bijuši tik daudzi sapņi! Krāsaini sapņi. Tagad gan vairāk nekā agrāk sapņoju, ka kritu. Ka neesmu izrēķinājusi pareizi, kā varētu lēkt, un kritu. Iespējams, tas mazliet ir saistīts ar šo laiku. Visu dzīvi tu taču cel un cel savu karjeru, rūpies augstāk, tev ir panākumi... un tad tu pēkšņi kriti. Mani vienmēr ļoti interesē sapņi, lietas, ko tie stāsta, ko nakts domas izceļ no

ternētā atrod viltus informāciju, dezinformāciju, notiek smadzeņu skalošana. Cilvēku domāšanu var viegli ietekmēt un tad viņi aiziet pa nepareiziem ceļiem. Šīs domas sašķēļ cilvēkus, viņi sāk baidīties viens no otra. Nelaimē cilvēki nevis turas kopā, bet ieraujas katrs savā kaktā. Ir bīstams laiks, un tie, kuri lieto autoritatīvas metodes var viegli citus iespaidot un veikt lielu kaitējumu. Demokrātija ir ļoti trausla lieta, to var viegli pazaudēt. Mēs tai nepietiekami pievēršam uzmanību, to nesaudzējam. Tie cilvēki, kuriem pieder manta, to negrib zaudēt un cieši

apstākļos, savu ieguldījumu pasaulei. Tas ir ļoti dīvaini un interesanti. Man ir draudzene, viņa ir arī brīnišķīga aktrise, bet vēl viņa nodarbojas ar mākslu – kaltē ziedus, viņa labi pārzina kā to darīt, lai ziedi nepaliktu brūni... Tad viņa tos fotografē un drīz viņai būs izstāde. Viņa savam radošumam ir atradusi citu iespēju izpausties, bet man tādas māksas nav – neko nemāku darīt ar rokām.

Kādu enerģiju sajūtāt no skatītājiem Zoom izrādes laikā?

Mūsu pirmā izrāde bija tiešsaistē, tur tik tiešām varēja just kaut kādu enerģiju, vismaz starp mums pašiem – ja kāds kļūdījās, tas viss bija īsti, bez iespējas ierakstīt vēlreiz. Bet tad, kad ir īsts teātris, var just saikni ar skatītāju... (balss atkal paliek sapņaina). Īpaši dažos teātros, kur skatītāji sēž puslokā ap skatuvi, un pirmā rindas skatītāju kājas burtiski saskaras ar aktieru kājām. Es viņiem spēlēju un mēs bijām tik tuvu cits citam! Tā ir, brīnumaina sajūta – just enerģiju no skatītājiem. Teātri ir dzīva auditorija, katru vakaru tā ir atšķirīga, atšķirīgs var būt arī aktiera noskaņojums. Man teātri patīk šāda veida spontanitāte un dzīvīgums.

dzīves vai ko sapņi vēsta par nākotni – protams, ja sapņi vispār ir praviētiski.

Esmu pārsteigta, cik jums laba latviešu valoda – ikdienā taču latviski nerunājat?

Nē. Tiešām ne. Man gan ir daudzi latviešu draugi, ir pat vēl viena Laila Robiņa, kuņa organizē latviešu mākslas pasākumus. Mēs cenšamies runāt latviski, bet visu laiku mums tas neizdodas.

Man nav liela vārdu krājuma, domāju, ka ne vienmēr atrodu pareizās galotnes. 2022. gada vasarā būs latviešu Dziesmu svētki Mineapolē, un organizatori gribētu, lai es spēlēju kādā latviešu lugā. Es gan nezinu, vai spēšu atcerēties latviešu vārdus un iemācīties tekstu. Man īsti nav ticības, ka varēšu to paveikt. Varbūt tomēr mēģināšu.

Vai esat iedomājusies, ka šis vientulības laiks savā ziņā atgādina pēckara gadus, kad arī bija neskaidra nākotne?

Es tiešām nekad neiedomājos, ka kaut kas tāds var notikt – pēkšņi visa dzīve ap tevi, visa paša dzīve izmainās. Tā varētu būt tā līdzība – notikumam mainās neatkarīgi no manis – un arī mana dzīve. Tagad ir arī ļoti bīstams laiks, jo tik daudzi in-

pie tās turas. Un tad ir tie citi, kuri saprot, ka tas ir netaisnīgi un grib, lai arī viņus sadzird. Tieši tas pašlaik Amerikā notiek.

Cik bieži jūtaties kā latviete?

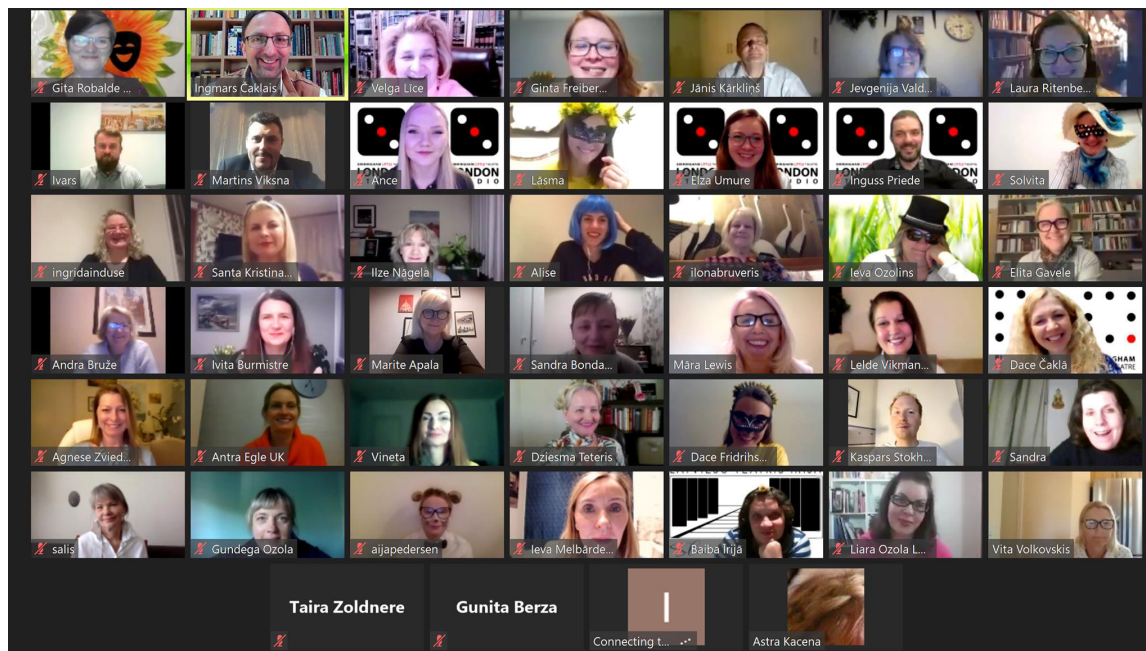
Es katru dienu domāju par Latviju, pat mana e-pasta adrese ir saistīta ar Latvijas vārdu. Domāju, ka esmu mazliet savādāka, nekā “īstas” amerikāņu aktrises – manī ir latvietība. Un kā mani audzināja! Man bija baznīca, koris un tautasdejas. Latvietība man ir devusi spēju mīlēt kultūru. Es neesmu no tiem, kas skaļi vicina Amerikas karogu... protams, es esmu amerikāniete un esmu ļoti pateicīga, ka varu šeit dzīvot, bet asinis es esmu latviete un eiropiete. Esmu par to ļoti lepna – visiem stāstu, ka esmu latviete, ka mani vecāki ir no Latvijas, cik viņiem iesākumā bija smagi, kā viņi dzīvoja Vācijā bēgļu nometnēs, tad nokļuva Amerikā un pirmajos gados strādāja laukos. Es ar to lepojos. Tas ir grūts stāsts, bet mans tēvs ieguva doktora gradu ķīmijā, viņš strādāja, pelnīja, viņš uzaudzināja mūs – četras meitas – esmu ļoti lepna par to! To es stāstu visās intervijās – par latvietību!

TAIRA
ZOLDNERE

Ko dara latvieši pandēmijas gadā, kad slēgti teātri visā pasaulē? Par spīti vīrusam, māsēdei un visām prognozēm, nodibina Pasaulē latviešu amatieru teātru savienību un vairākus jaunus amatieru teātrus!

Pandēmijas gads, kas bijis grūts ikvienā nozarē, arī latviešu amatieru teātriem visā pasaulē atnesa lielu vilšanos – nepabeigtas izrādes, tukšas zāles, neiespējami iecerētie mēģinājumi un projekti. Tomēr liekas, ka katru vilšanos iespējams pārvarēt ar optimismu un darbu! Jau pavisam drīz, sākoties dažādām māsēdēm, amatieru teātri pārslēdzās uz lugu un grāmatu lasījumiem un izspēlēm virtūālās platformās. Turpat iesākās arī tikšanās un radošu ideju apmaiņu amatieru teātru režisoru un entuziastu starpā, kas likumsakarīgi noveda pie domas par diasporas latviešu kopienu amatieru teātru savienības dibināšanu.

2021. gada 16. janvārī tika dibināta Pasaulē latviešu amatieru teātru savienība jeb PLATS, pārstāvējot 21 amatieru teātri trīs kontinentos. No Eiropas piedalījās 17 teātri: Apvienotajā Karalistē (7), Norvēģijā (2), pa vienam – Īrijā, Dānijā, Somijā, Vācijā, Itālijā, Islandē, Beļģijā un Zviedrijā. ASV darbojas divi teātri (Sanfrancisko jaunais teātris un "Holivudas koferis") un tāpat divi teātri ir arī Austrālijā. Tika izveidota PLATS valde septiņu locekļu sastāvā, par valdes priekšsēdi tika ievēlēta Māra Luisa (Lewis) no Sanfrancisko Jaunā teātra (ASV), bet priekšsēdes vietnieks ir Ingmārs Čaklais no Birmingemas Mazā teātra (Apvienotā Karaliste), valdē ievēlēta arī Dziesma Tetera no teātra "Holivudas koferis". Jāpiebilst, nesen Eiropā dibināts vēl viens

teātris, un tagad PLATS sastāvā ir 22 teātru kopas. PLATS reģistrēta Apvienotajā Karalistē kā bezpeļņas organizācija.

PLATS valdei čaki vien ķerties pie darba, jau 27. martā, Starptautiskajā teātra dienā notika PLATS biedru pilnsapulce Zoom platformā. Pauzot atbalstu jaunībā organizācijai, pilnsapulces dalībniekus uzrunāja Latvijas vēstniece Apvienotajā Karalistē Ivita Burmiste un Speciālo uzdevumu vēstniece diasporas jautājumos Elita Gavele.

Vēstniece Ivita Burmiste sacīja, ka teātris un teātra spēlēšana ir cilvēku kopības un prieka izpausme, un novēlēja, lai latviešu amatieru teātriem vienmēr būtu prieks gan spēlēt, gan prieks, ko dot skatītājiem.

Vēstniece Elita Gavele vēlēja teātriem rūpēties par savas vēstures saglabāšanu un veidot jaunu lapu Latvijas nacionālajā enciklopēdijā par latviešu amatier-

teātriem ārpus Latvijas. Viņa arī atgādināja latviešu teātra tēva Ādolfā Alunāna vārdus: "Katrai tautai, kas vēlas virzīties uz priekšu pretī gaismai, ir vajadzīgs teātris."

Var tikai piekrist Eiropas latviešu apvienības (ELA) Kultūras nozares vadītājam Leldei Vikmanei, kuŗa sacīja, ka teātra vējš aizrauj visus! Patiesi, jebkurš, kas kaut reizi spēlējis teātri, zina, ka šim vējam (varbūt pat viesulim) nav iespējams pretoties.

Ziņojumu par PLATS valdes paveikto sniedza valdes priekšsēde Māra Luisa. Viņa minēja, ka valdē visi patiesi strādājuši "kā zirgi", tiekoties divu līdz sešu stundu garās sanāksmēs vairākas reizes nedēļā dažādās darba grupās.

Darbojoties pēc definīcijas, ka PLATS ir organizācija, kas grib attīstīties, sadarboties un mācīties individuāli un kopā, tapuši PLATS mērķi: veicināt savstarpējo teātru komunikāciju un

sadarbību, celt teātru māksliniecisko kvalitāti, uzturēt un saglabāt saites ar Latviju, nodrošināt informācijas apriti, izglītību, teātru vēstures arhivēšanu. Svarīgs uzdevums ir iesaistīt latviešu jauniešus teātru kopās – gan kā skatītājus, gan kā dalībniekus.

Izveidotas ārējās komunikācijas platformas Facebook, Twitter un Instagram medijos, notiek darbs pie mājaslapas izveidošanas. Jau marta sākumā iznāca pirmā "PLATS Ziņu lapa" ar jaunumiem un aktualitātēm, kā arī notikumu kalendāru. Rēgulāri tiek nosūtītas preses relīzes Latvijas Nacionālajai informācijas aģentūrai LETA, laikrakstiem un interneta portāliem. Notiek sadarbība ar Latvijas televīzijas ziņu portālu un Latvijas Radio raidījumu "Kultūras rondo". Izveidots raidījumu cikls "Uz skatuves", sadarbībā ar sociālo mediju "Laiva".

PLATS turpinās attīstīt arvien

labāku sadarbību ar Latvijas valsts iestādēm un organizācijām. Šogad sagatavoti finansiālam atbalstam iesniegti seši projekti. Latvijas Ārlietu ministrija jau atbalstījusi četrus projektus, vēl tiek gaidītas atbildes no Latviešu fonda un Sabiedrības integrācijas fonda (SIF).

M. Luisa atzīmēja, ka ļoti daudz kas jau padarīts, bet darāmā netrūks arī turpmāk. "Ceru gan, ka mums atliks laiks spēlēt arī teātri!" sava ziņojuma beigās optimistiski bilda valdes priekšsēde.

Pilnsapulces turpinājumā PLATS nākotnes vīziju iezīmēja arī viens no amatieru teātru savienības idejas autoriem, valdes priekšsēdes vietnieks un PLATS kopsapulces vadītājs Ingmārs Čaklais. Debatēs dažādu teātru pārstāvji izteica savus priekšlikumus PLATS nākotnes darbam.

Kā jau katras organizācija pilnsapulcē, notika Statūtu un Kārtošanas ruļļa apstiprināšana, PLATS budžeta apstiprināšana, kā arī Revīzijas un Ētikas komisijas vēlēšanas.

Oficiālo daļu teātrinieki tomēr "garumā nevilka", lai ar lielāku prieku un entuziasmu varētu ķerties pie mūzikāli sabiedriskā izklaides vakara. Mēs, dalībnieki, tikām lūgti saģērbties atbilstoši Teātra dienas garam – tā, lai nevar atpatīt! Teātra mīļotājus ar koncertu priecēja mūziķi Īsais Mārtiņš un jaunais talants Jānis Zemņickis. Vakara turpinājumā Īsais Mārtiņš izpildīja dziesmas pēc dalībnieku pasūtījuma, un līkās, ka mākslinieka repertuāram nav robežu. Savukārt publika aizrautīgi dziedāja līdzī labi pazīstamas un iemīļotas dziesmas.

Lai teātra entuziastiem spēks, enerģija un radošu ideju piepildījums! Tiksimies pēc gada nākamajā PLATS kopsapulcē!

Piešķirtas Īras un Pētera Bolšaitis stipendijas

Priecīga ziņa marta sākumā sasniegusi divas studenšu korporācijas Varavīksne jauniešu Sigitu Skrastiņu (RSU, "Medicīna") un Sanitu Putniņu (LU "Tiesību zinātnes"), kurām piešķirtas Īras un Pētera Bolšaitis stipendijas.

Bolšaitis ģimene ar Vitolu fondu bijusi kopā teju no pašiem pirmsākumiem, jo abu vārdā nosauktā stipendija dibināta jau 2004. gadā. Lai arī aizritējuši vairāk nekā 15 gadi un Īras kundzes ceļš uz šīs zemes noslēdzies 2018. gadā, Pēteris Bolšaitis joprojām ir uzticams ziedotājs, kuŗš, dāvādams savu atbalstu, palīdz centīgiem jauniešiem doties pretī visaugstākajiem mērķiem.

"Tas ir patiesi liels gods kļūt par stipendijas ieguvēju – sajūst atzišanu un novērtējumu. Finansiālais atbalsts ne tikai palīdzēs iegādāties piemērotākas ierīces un programmas attālinātajām mācībām, bet arī kļūs par neatsveramu motivāciju," tā raksta Sigitu Skrastiņa.

Līdzīgās pārdomās, kļūstot par stipendiāti, ir arī Sanita Putniņa: "Uzzinot stipendiju komisijas lēmumu, jutos no sirds aizkustināta un pateicīga, jo līdzekļi ļoti noderēs, turpinot apgūt savu otro specialitāti – jurisprudenci. Tas ir apstiprinā-

jums manai pārliecībai, ka izglītībai ir liela nozīme cilvēka dzīvē."

Pētera Bolšaitis dzīve iemieso vārdus, ko par savu vadlīniju izraudzījies arī fonds – ar izglītību sasniegt tādu līmeni, lai nākotnē varētu palīdzēt citiem.

Kad, bēgot no kuŗa briesmām, nācās atstāt dzimto zemi, iespēja izglītoties un mācīties radās, pateicoties Mobil Oil Co stipendijai. Iegūtais grāds Kalifornijas Tehnoloģiskajā institūtā ķīmisko inženierzinātņu nozarē kalpojis kā pamatīgs fundamentis, uz kuŗa būvēt tālāko karjēru – gan turpinot izglītošanos, lai iegūtu doktora grādu, gan pēcāk atgriežoties zinātnes gaitēnos jau pasniedzēja lomā.

Darbojoties gan Vācijā, gan Venecuēlā, gan ASV, tomēr sirdi glabājis un izauklējis ticību un mīlestību pret Latviju, ko tikai pierāda un paspilgtina Dzimtenē sasniegtais – ģimenes nekustamā īpašuma atjaunošana, darbība Latvijas Okupācijas muzejā un studentu korporācijās Varavīksne un Fraternitas Lettica, grāmatu rakstīšana, tulkošana un ilggadēja sadarbība ar fondu. Pēc Pētera Bolšaitis iniciatīvas fondā dibināta ne tikai Īras un Pētera Bolšaitis stipendija korp! Varavīksne studentēm, bet arī

SIA "Lāčplēša centrs" stipendija korp! Fraternitas Lettica studentiem un "Kluso varoņu fonda" stipendijas talantīgiem vēsturiniekiem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām. Par paveikto valstiskā līmenī Pēteris Bolšaitis saņēmis Triju Zvaigžņu ordeni.

"Darbam, dailei, vienībai" ir s!k! Varavīksne devīze, pie kuŗas principa vienmēr pieturējušies arī stipendijas dibinātāji Īra un Pēteris Bolšaitis – korporācijas goda filistri. Pētera Bolšaitis darbs un paveiktais kalpo par patiesas Tēvzemes mīlestības, tautas vienotības un ideālu kopšanas piemēru, kas kā spilgta varavīksne paceļas virs daudzu studentu debesīm, dāvādama cerību uz gaišāku nākotni! Palīdz ziedotājam Pēterim Bolšaitis un korp! "Varavīksne" par sadarbību!

VITOLU
FONDS

Sanita Putniņa

Sigitu Skrastiņa

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

Meklējot ziņas vecās avīzēs par Žani Kavalu, internetā kā pirmā izlec vēsts par šā vīra kustamās mantas ūtrupī 1929. gada februārī. Viss, kas atradās mitekļi Čiekurkalna 4. šķērslinijā un sastāvēja no mēbelēm, skārda mucas, dzelzs krāsns, ragaviņām un citiem priekšmetiem, tika novērtēts uz 517 latiem. Tik bēdīgi beidzās ar milzu fantāziju un uzņēmību apveltītā izgudrotāja darbs pie raķetlaivas, kas tika atspoguļots arī Latvijas 20. gadu presē. Taču Žanim bija daudz citu talantu – viņš rakstīja stāstus, romānus, dzejoļus, brīnišķīgi zīmēja un gleznoja, turklāt komponēja. Tieši Kavals ir autors vēl šodien populārājam dziesmiņai par mazo mērkaķīti, kas dzīvo "tālā zemes malā, kādā jūras salā". Bellacord skaņuplatē to iedziedāja Osvalds Ursteins, un šī nebūt nebija vienīgā Kavala dziesma, kas kļuvisi populāra...

Kā viens no pirmajiem Žaņa Kavala vārdu savā apjomīgajā pētījumā *Latviešu skaņuplašu vēsture* minējis Atis Guņvaldis Bertiņš tieši dziesmas *Mērkaķītis* sakarā. Diemžēl biogrāfisku ziņu par šo neparasto cilvēku gaužām maz, un tās sniedza viņa attāla radniecīgie Dzintra Saļahova. Viņas mamma Pārsla, dzimusi Ansviesule, bija Žaņa sievas māsa meita.

Izgudrotāja sievas Jochannas Elizabetes Kavalas meitas uzvārds bija Bēra (Baer), viņas māsa Malvine apprecējās ar Fridrichu Ansviesuli, ģimenē piedzima pieci bērni: Egons, Hildegarde, Rūdolfs, Pārsla un Vizbulīte. Vēlāk ģimene atcēlās no priekdēļa – "ans", kļuva par Viesuļiem. Mal-

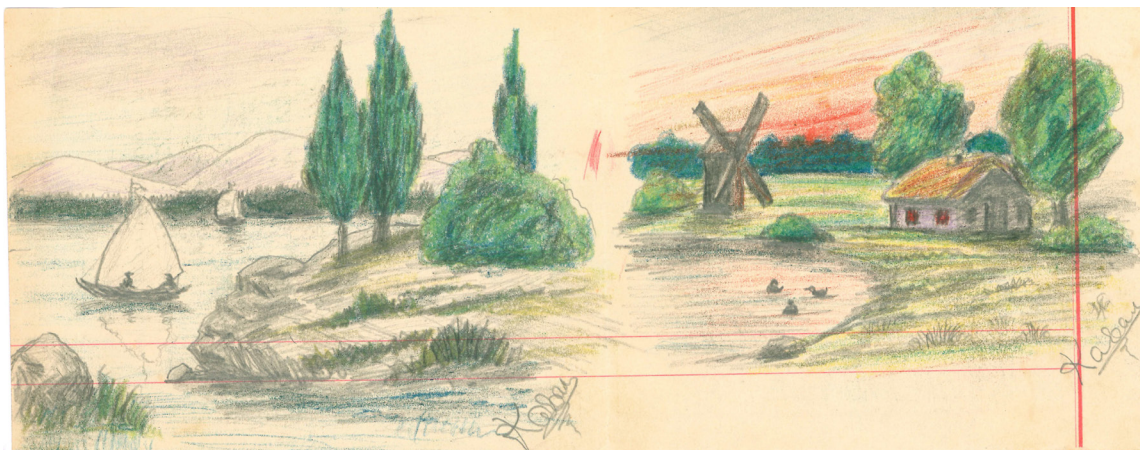
saules kara laikā vairākus gadus viņš strādājis kādā Piemaskavas aeroplānu motoru fabrikā par mehāniķi un tehniķi-rasētāju. Saglabājusies fotogrāfija, kurā Žanis, formā tērpies, redzams pastaigājoties Maskavas Sokolņiku parkā blakus savai nākamajai sievai Jochannai – meitene iepazīšanās brīdī bija ļoti jauniņa. Taču sirsniņa neizturēja, jo Žanis, kurā otrais vārds bija Eduards – ar to viņš arī parakstījies vēstulēs – bija glīts puisis. Tad Žanis, visticamāk

brīvprātīgi, iestājās Latvijas armijā. Vēstulē Jochannai viņš pieminējis, ka sieva iebildusi pret lēmumu iet zaldātos. Dzintra gan saglabājušās vien dažas vēstules, kurās ir romantiskas, mīlestības pilnas, liecina par Žaņa dzejnieka iedabū:

"Cik neizprotama ir cilvēka sirds. Kas gan Tu mani esi? Kāda sveša būtne, kurā, no pirmā acimirkļa ieraudzījies, nevaru nekur mieru atrast – Kas gan mani pie Tevis pievelk? Cik daudz sievietes neesmu sastapis, bet man viņas visas gluži vienaldzīgas. Bet kad iedomājos par Tevi, tad sirds sāk ātrāk pukstēt un liekas, ka nav bijuse un nebūs nevienas mīļakas būtes pasaulē par Tevi. No tevis es domāju caurām dienām, un naktīs gandrīz vienmēr sapņoju no Tevis, un kad kādreiz

ziņā ipaša persona, iespējams, sava mehāniķa talanta dēļ. Pēc tam, kad uz Latviju pārcēlās viņa sieva ar 1922. gadā piedzimušo meitu Helgu, kam tobrīd bija tikai gadiņš, Kavals no Krievijas uz Rīgu devās vilciena diplomātiskā vagonā. Kā 5. Cēsu kājnieku pulka kaprālis viņš kādu laiku 1923. gadā uzturējās Stopiņos iekārtotajā Latvijas karavīru nometnē, kur, acimredzot, nodarbojies arī ar mūziku, ja jau sievai vēstīja, ka "repetīcija jau vakar notika, šodien esmu brīvs, izņemot dziedāšanu", un arī 20. gadu vidus fotografijās viņš joprojām redzams kareivja formstērpā. No "lēģera" Žanis savam "Hannucītim" romantiski rakstīja: "Še Tev būs viens dzejojītis, kuru esmu tev vēltījis, bet rozi dabūsi, kad tiksīmies..."

viņe un visi viņas bērni bija mūzikāli apdāvināti: Fridrichs beidza mūzikas skolu kā klarinetists, spēlēja Latvijas armijas orķestrī; Hildegarde spēlēja vijoli, mājās bija arī klavesīns; Egons spēlēja ģitāru, mūzicēja arī pēķarā gados. Par vienu no viņa skolotājiem mūzikā kļuva Žanis Kavals, kas esot sev izgatavojis instrumentu ar diviem grifiem. Vizbulīte, starp citu, apprecēja dziedātājas un komponistes Paulas Licītes dēlu Jāni.

Talantīgais izgudrotājs dzimis Rīgā 1899. gada 4. janvārī. Pirmā pasaules kara laikā viņš, domājams, ar visu ģimeni nonāca Krievijā, iespējams, dodamies bēgļu gaitās. Kā liecina viņam vēltītās publikācijas, Pirmā pa-

ienāk prātā, ka Tevi varbūt vairs neredzētu, tad es aiz izmisuma nezīnu, ko iesākt," tā 1920. gadā no Krievijas mīlotajai Jochannai (1900-1994) rakstīja Kavals. Sievai viņš adresējis vārdus "O, tikt pie Tevis, tā būtu liela laime priekš manis, es slāpstu pēc mīlestības, glāstiem...", sūtīti arī dzejoļi, zīmējumi. Viena vēstule to gadā ceļojusi no Jekaterinoslavas lazaretes, kur Žanis gulējis slims arī tīfu. Divas lēkmes ar 42 grādu temperatūru jau piedzīvojis, gaidīja trešo un paļāvās uz Dievpalīgu.

Spriežot pēc zīmotnēm (paladies par atpazīšanu Klāvam Zariņam no Kaļa mūzeja!) Žanis bija Krievijas impērijas armijas jaunākais apakšvirsnieks, katrā

Es aizsūtu par piemiņu tev rozes sārtās

Lai viņas stāsta tev par laimi, milu,

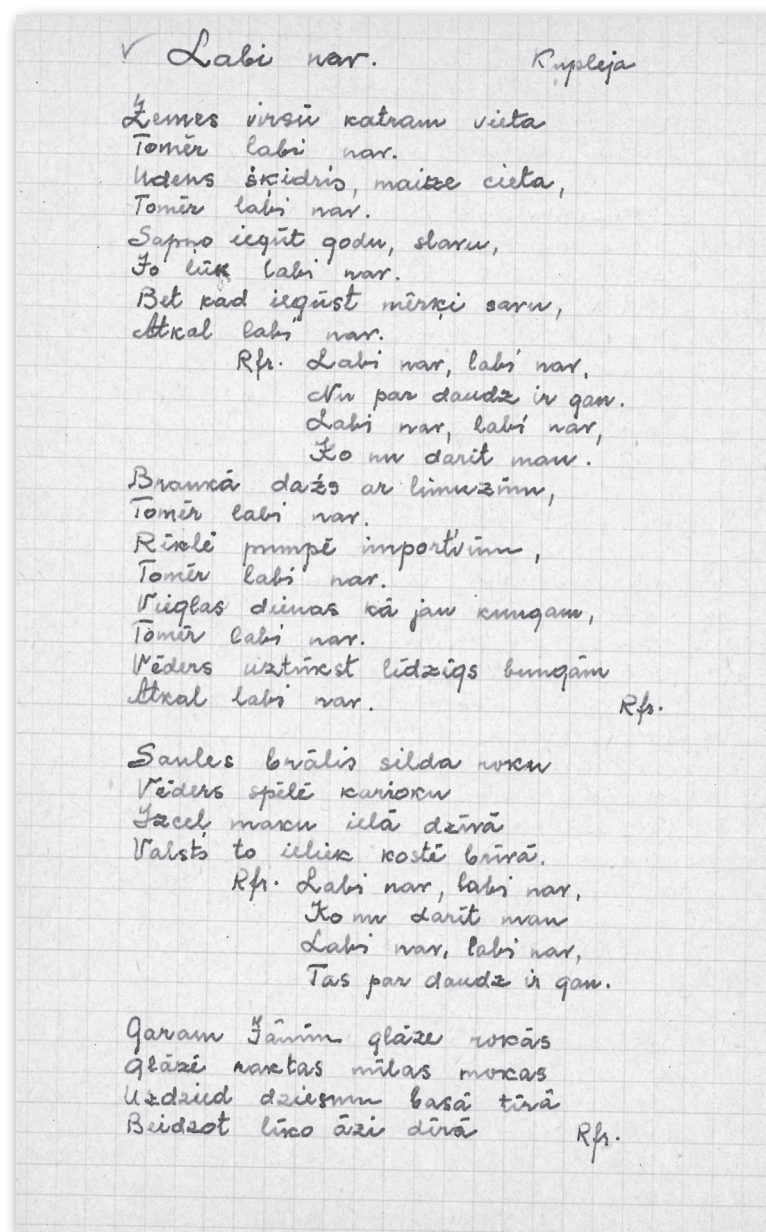
Kas bij' reiz skaists, tas tagad dubļos vārtās

Un netiek dots vairs mīlībai par ķīlu.

Vai nav tiesa, ka no viena vienīga vārduņa "mila" sāk straujāk pukstēt sirds," izkoptā rok-rakstā sprieda Žanis. "Sis dzejojītis sastādīts pēc mūsu pirmās satikšanās, daudz ko es tagad atrodu par nederīgu un izstrīpoju, tāpēc tas ieguvīs saraustītu formu," – tā autors raksturoja savu gaŗo sacerējumu.

No vēstulēm nav nojaušams, kur Kavals strādāja pēc demobi-

Vēl viens neticami talantīgs latvietis!

lizācijas. Droši vien pilnībā nodevās saviem šķietami fantastiskajiem izgudrojumiem. Latvijas republikas Finanču ministrijas Patentu valde 20. gadu otrajā pusē Žanim Kavalam izsniegusi vairākas "aizsardzības apliecības": "magneta nodarbināts motors", "sabīdāmie pontoni kuģa avarijas novēršanai", "stancetais vaiņags", "automātiskās signāl-atslēgas pret vilcienu sadursmēm", kā arī "raķet-laiva/ ar raķetēm dzenama laiva". Kā apliecināts aprakstos, tad patentiem bijuši pievienoti arī detālīzēti rasējumi, raķetlaivas patents datēts ar 1928. gadu. Šim projektam Latvijas presē veltīti vismaz trīs raksti, ar savu izgudrojumu, torpēdveidīgo raķetlaivu Žanis cerēja attīstīt 800-1000 km ātrumu stundā. Spriežot pēc publikācijām, izgudrotājs ar laivu bija iecerējis šķērsot Atlantijas okeānu 5 – 6 stundās. Par saviem līdzekļiem Kavals uzbūvēja sešus metrus gaŗu laivas modeli, kas izmēģinājuma braucienā bez pūlēm sasniedza 80 km ātrumu stundā. Laivas sānos Žanis, izmantodams savas lidmašīnbūvē sakrātās zināšanas, ieprojektēja divas horizontālas un divas vertikālas plāksnes. Tās kalpoja kā spārni, ļaujot tai no slidlaivas pārvērsties par lidlaivu. Arī stūres konstrukcijā autors vadījās no lidmašīnu būves principiem. Iedvesmu savam izgudrojumam Kavals smēlās no tolaik Opel rūpnīcas iesāktā darba pie raķešu automobiļa, un viņu neatvēsināja pat aprēķini,

ka iecerētajam braucienam pāri okeānam laivā līdzī būtu jāņem pusotra tonna pulvera raķešu darbināšanai. Ar laivas modeli Kīšezera izdarīti vairāki mēģinājumi, kas bijuši veiksmīgi.

Diemžēl Žaņa izgudrotāja karjēra beidzās ar ūtrupī. Visticamāk, ka turpmāk Kavals strādāja kādā mehāniskajā darbnīcā, brīvo laiku ziedojot mūzikai. Spēlēja ģitāru kafejnīcās, restorānos, sacerēja dziesmas un dzejoļus. Rakstīja arī romānus un stāstus: aizkustinošos tēlojumus *Ansiša saimnieks*, *Draudziņš*, izvērsto vēstījumu *Lidotājs*, kas publicēti žurnālā *Stāsti un Romāni*. Vien Žaņa archīvā guļ daudzās burtniecās sarakstītais romāns *Cilvēku kolonija*, nedaudz plānākais – *Ilonas noslēpums*, stāsti *Millijas matemātika*, *Es milu tevi* un citi literāri darbi, visi kā viens pierakstīti sīkā, kaligrafiskā rokrakstā.

To laikā Latvijā literātu netrūka, tāpat kā mūziķu. Gan vienu, gan otru vārdi aizplūduši līdz ar laika upi, un tolaik autortiesības bija samērā jauns jēdziens. Diez vai Brāļi Laivinieki koncertos pieteica, ka dziesmas *Dzīve ir īsa* un *Tumšā naktī* sacerējis tieši Žanis Kavals. Kur un kā viņš iepazinās ar slavenajiem kupletistiem, vēsture diemžēl klusē. Tā nu Laivinieki dziedāja viņa vārdiem: "Zemes virsū katram vieta, Tomēr labi nav..." kā dziesmu *Apriņkstošs ir katrs labums*, kurā Kavals pats devis nosaukumu *Labi nav*.

(Turpinājums 9. lpp.)

Vad. MAIJA ŠKINĶE

Moži grūtībās: Skauti un gaidas Ņujorkā

Astotais skautu un gaidu likums māca būt možiem grūtībās. Šo likumu Ņujorkas skauti un gaidas ir ļoti sekmīgi pildījuši aizvadītajā darbības gadā – pandēmijas gadā. Covid-19 laikmets mums visiem ir mācījis būt možiem, izturīgiem, pieklājīgiem, iecietīgiem, paklausīgiem, darbīgiem un taupīgiem.

Šogad, par spīti pandēmijai, Rīgas 90. skautu un Zilā kalna 4. gaidu vienības tomēr sanāca kopā, lai atzīmētu savus gada svētkus 28. februārī – virtuāli ar Zoom platformas starpniecību. Sarīkojumu ievadīja vad. Inta Škinķe, sakot: “Esiet sveicināti Rīgas 90. skautu vienības un Zilā kalna 4. gaidu vienības 67. gada svētkos. Kopš 1954. gada tiekamies šajā gada laikā – pēdējā svētdienā februārī, un šo satikšanos visus šos gadus nav apturējuši nedz lietus gāzes, nedz sniega vētras, nedz arī pandēmija! Kaut mēs neesam ierastajā vietā – Jonkeru dievnamā un Jonkeru lejas zālē, tomēr – esam kopā. Esam kopā, lai atzīmētu Ņujorkas skautu un gaidu darbību.”

Tālāk skauti un gaidas vienojās likumu litānijā, noskaitot desmit skautu/gaidu likumus,

katrs savās mājās, skautu un gaidu formās tērpušies.

Sekoja vad. Lailas Liepiņas-Southard pārskats par abu vienības darbību kopš 2020. gada februāra, ar fotografijām no pagājušā gada priekšnesuma *Kaķīša dzirnavas* un no ziemas noņemnes, kas notika 7. un 8. martā, pēdējais klātienē notikums!

Vienības pulcējās virtuālā uguns-kura vakarā 16. maijā, ar abu vienību dalībniekiem, to ģimenēm un viesiem no Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes. Uguns-kura vakarā piedalījās arī skautu/gaidu draugi un atbalstītāji no citām pilsētām ASV, Kanadā un Austrālijā. Oktobrī skauti un gaidas pulcējās “meža kaķu” nodarbībās, kur skautus un gaidas izaicināja rāpot gar meža galotnēm un lēkāt starp koku zariem, visu darot, ievērojot pandēmijas noteikumus.

Ziemassvētku sveicienus, ko vienības sūta katru gadu, katrs pagatavoja savās mājās un izsūtīja pa pastu Ņujorkas draudzes locekļiem un labvēļiem.

Un tad sākās uzvedums! Šogad vienību dalībnieki uzveda vad. Maijas Laiviņas lugu *Raibā pasaule* (pēc Imanta Ziedoņa

Zilā pasaka – Tālis Kreichelt

“Krāsainajām pasakām”). Bija baltā pasaka, lillā pasaka, zaļā pasaka un zilā pasaka. Gaidas un skauti paši izdomāja ainas, tēloja savās lomās un veica video ierakstus, paši samontējot visu kopā četrās issfilmās, ko rādīja gada svētku skatītājiem.

Abu vienību vecāku padomes priekšniece Māra Lazda savā uzrunā cildināja vienību dalībniekus un vadītājus, kas pandēmijas laikā tomēr varēja sarīkot šo skaisto uzvedumu. “Arī vecāku padomes vārdā sveicu Jūs 90. skautu vienības un Zilā kalna 4. gaidu vienības gada svētkos!

Lai gan neesam kopā ierastajā vietā, ļoti priecājos, ka varam būt tik kuplā skaitā, ka ir pievienojušies viesi no visām malām, arī no Latvijas.

Vecāku padomē darbojoties, redzu, cik darba notiek aizkulisēs. Sirsnīgs paldies visiem vadītājiem un vadītājām!

Pateicoties mūsu uzņēmīgai un iedvesmes pilnīgai vadībai, kad rudenī sanācām vecāku sapulcē, bija skaidrs, ka galvenais apspriežamais jautājums nebija vai mums būs nodarbības pandēmijas laikā, bet kā tās nodarbības notiks par spīti pandēmijai. Kā

skatījāties prezentācijā, sanācām, mācījāties un labus darbus darījām.

Paldies visiem bērniem un jauniešiem, vecākiem, bez kuŗu sajūsmas un gatavības palīdzēt nevarētu vienība pastāvēt! Šī gada apstākļos nevarējām gatavot lugu, kā tas ir līdz šim darīts, kopā, skolas telpās, sanākot katru februāra sestdienu. Bet grūtos pandēmijas laikos jaunieši atrada jaunus iespējas sastrādāties un parādīt savus talantus. Šogad luga bija vairāk kā jebkad jauniešu rokās – pašiem bija liela loma un tie izplānoja, filmēja un montēja. Jūs visus apbrīnoju!”

Neiztrūka arī tradicionālā loterija, kuŗu virtuāli vadīja Gints un Sigita Gulbji. Gada svētku sarīkojumā Zoom platformā bija pāri par 75 pieslēgumiem. Ja katrā pieslēgumā bija caurmērā divi skatītāji (dažos trīs un četri, citos viens), tad mūsu gada svētkos piedalījās vairāk nekā 150 cilvēki! Zoom platforma deva iespēju ģimenes locekļiem, kuŗi nedzīvo Ņujorkas apkaimē, priecāties mums līdzī – no Kalifornijas, Minesotas, Pensilvānijas un Latvijas!

(Turpināts no 8. lpp.)

Vēl viens neticami talantīgs latvietis!

Uz dziesmas *Tumšā naktī* lapas redzama autora piezīme, ka *Bellaccord* tā nodota 1935. gadā, un Žaņa Kavala kladē papildinām dažādu dzejoļu, kas, iespējams, reiz bijušas dziesmas: valši *Sievietes* un *Jauki ir zvejojot*, fokstroti *Greizsirdība*, *Lidotāji* un *Vitamīni*, *Krīzes fokstrots* un *Sapnis Jūrmalā*. Ir arī kaudze ar nerātņiem pantīņiem, dzejoļi par sadzīves lietām. Un ne tikai Rīgas pagalmos un uz ielām meitenes lēca pār auklām, dziesmiņas ritmā skaitīdamas: “Manu mazu mērkaķīti...”

Divas lappuses kladē aizpildītas ar autobiografiskām rīmēm, no kuŗām secināms, ka Žanis ģimenē bijis vecākais, viņam ir brālis Arnolds, precējies ar Ernu, ir dēls, un brālis Voldemārs, precējies ar Annu, ģimenē dēls un meita. Par sevi viņš liksmi uzrakstījis:

Žanīts peršas kaļ un dzied: “Jaunība tik reizi zied!”

Ģitāriti spēlēja, svešas sievas mīlēja,

Bet no šito mīlēšan' sirsniņa tam beigta gan.

Remdētu lai sāpītes, bieži lieto drapītes.

Žanīts tagad invalīds, kājiņas tam dreb un tric.

Bet, kad daiļu dāmu redz, sirds kā kazas līpa lec.

Otrā pasaules kara gados Žanis strādāja ar lidmašīnu būvi saistītās firmas *Espenlaub* mehāniskajā darbnīcā, pēc kara par virpotāju vai frēzētāju velosipēdu fabrikā *Sarkanā zvaigzne*. Savu aizrautīgo dzejnieka dabu neveiksmīgais izgudrotājs apliecināja milas stāstā ar Lidiju Borisenko. Viņiem piedzima dēls Boriss, bet tad Žanis atgriezās pie sievas, kuŗa visu mūžu

Ar sievu Maskavā, Sokoļņikos. 1917. gads

nostrādājusi par grāmatvedi fabrikā *Lenta*.

Kavali dzīvoja Rīgas centrā, komunālā dzīvokļa istabiņā, kuŗā bija daudz Žaņa darinātu metalla priekšmetu. Sienas nokārtas ar lielām un mazām gleznām – greznos, kā arī pavisam askētiskos, pašdarinātos koka listišu rāmjos. Ar tādu pašu apsestību kā agrāk pantīņus, Kavals tagad meistaroja eļļas gleznas

un akvareļus uz visiem pieejamajiem materiāliem – naudas audeklam nebija, tad ņēma finieri un kartonu. Darbos lielākoties attēloti dabas skati – jūrmalas priedes, maza guļbaļķu mājiņa ar krāšņu rožu krūmu, purva idille, kailie koki rudenī, gleznotas arī Rīgas ielas, klusās dabas. Tagad gleznas nonākušas pie Dzintras, kuŗa tās palēnām izpārdod, skaitāstās, protams,

paturēs, šis un tas sadalīts radiniekiem.

Vai Žanis mūzicēja arī padomju gados, par to grūti spriest. Toties slavu kā džeza stila ģitārists guva viņa radnieks Egons Viesulis. Viņš kara laikā spēlēja dziedātājas Marijas Žeimītes pavadošajā grupā, tad pievienojās Frontes tautas teātrim. Turpmāk Viesuļa ģitāra skanēja restorānos *Korso*, *Sēnīte*. Izliku pelnīdams atslēdznieka darbā, viņš pasniedza arī Havajas ģitārspēles stundas. Protams, radnieku tikšanās reizēs uzspēlēja kopā ar Žani, kuŗš 50. gados visus savus dzejoļus pedantiski pārrakstīja kopējā kladē, uz agrāko gadu oriģināliem atzīmēdams, kuŗā lappusē dziesma tagad ierakstīta. Te var atrast dziesmiņu *Kommā, tikai kommā*, kas Latvijas mūzikas aprītē figurē kā nezināma autora darbs, kā arī romantisko serenādi *Rozes, lilijas*, ko izjusti dziedāja Zigfrīds Muktupāvels – tā sacerēta 1932. gadā kā veltījums Almai G.

Rozes, lilijas pie kājām es tev kaisītu,

Varavīksni debess velvē raisītu,

Kakla rotu tev no spožām zvaigznēm taisītu,

Ja zinātu,

Kā mani mīli tu.

Abi mēs uz manu sapņu putnu uzsēstos,

Teiksmainajā mīlas paradīzē aizlaistos,

Tur mēs abi dzidrā saules jūrā peldētos

Un svaidītos

Ar zvaigznēm mākoņos.

Liegas vijoļskaņas maigi plūstot gaisā trīs.

Klusa laime mūsu abu karstās sirdīs līs –

Vai šis sapnis kādreiz tavu dzīvi piepildīs,

Jel saki drīz,

Jo dzīves laiks ir īss.

Gandrīz katrai dziesmai saglabājies gan teksta uzmetums, gan tā tīrteksts kladē, arī vairākas nošu lapas, kuŗās pierakstīti arī slavenais *Mērkaķītis*. Interesanti, kladē Žanis ierakstījis arī dziesmas vārdu turpinājumu, ko sadomājis jau 50. gados. Notis gan, cik uzrakstītas 30. gados, tik arī saglabājušās, un to nav daudz. Diemžēl ne mūzikā, ne mākslā Žaņa Kavala vārds padomju gados nav pieminēts – viņš daudz gleznojis sanatorijās, kuŗās uzturējās pēdējos dzīves gados, tāpēc ainavās parādījās Latvijai neraksturīgi skati. Izcili apdāvinātā latvieša dzīvesceļš noslēdzās 1959. gada 29. novembrī.

Žaņa meita, ārēji traušlā Helga izrādīja tikpat daudzveidīgas talanta dotumus kā tēvs – viņa mācījusies mūziku, apmeklējusi mākslas skolu, diemžēl neaprecējās un palika bez bērniem. Viņai bija paradums kaligrafiski skaidri, mazitiņiem burtiņiem aprakstīt dažādas sadzīviskas norises, par ko liecina prāva lapiņu kaudze. Līdz beidzamajai stundiņai kopusi savu kurlu un aklo mammu Jochannu, pēdējos desmit dzīves gadus Helga Kavala aizvadīja sociālajā mājā, kuŗā glabāja savu svēto mantojumu – tēva gleznas un pierakstus. Radinieki apciemoja, palīdzēja, cik spēja, diemžēl slimība – ādas vēzis – tika atklāta novēloti. Žaņa meita aplabāta Ropažu kapos. Žanis Kavals ar savu “dārgo milulīti” Jochannu atdusas Raiņa kapos:

“Mana mazā milulīte u-u-ū
Nepaliec kā vientulīte viena tu...”

CITUR IZLASĪTS

Latvijas “Gada vēsturnieks”
par krieviem Latvijā

VIESTURS SPRŪDE (Latvijas Avīze)

Par Vēstures izpēti un popularizēšanas biedrības aptaujas “Gada vēsturnieks” uzvarētāju šogad kļuvis LU Latvijas Vēstures institūta zinātniskais asistents **Andrejs Gusačenko**. Viņa pētījumu lauks ir Latvijai neierasts – krievu pretboļševiku kustība Latvijā starpkaņu periodā.

Daudzas Latvijas vēstures niences grūti izprast, ja neraugās plašākā Eiropas kontekstā. Parasti pieņem, ka arī Krievijas Pilsoņu karš bija kaut kas no Baltijas tāls. Bet vai tā bija?

A. Gusačenko. Krievijas Pilsoņu karš bija karš pret boļševismu, pret tā īstenoto varas uzurpāciju. 1918. gada nogales iebrukums Latvijā, lai “eksportētu” revolūciju, bija viņu apvērsuma sekas. Šie faktori ir savstarpēji saistīti. Cita lieta, ka Latvijas Neatkarības karš nebija Krievijas Pilsoņu kara elements. Latvijas Neatkarības karam bija citi mērķi, citi procesi, tajā darbojās citi spēki, kaut gan sav-

starpēja mijiedarbība, protams, pastāvēja. Piemēram, 1919. gada sākumā Liepājā dislocētā kņaza Anatola Līvena vienība juridiski skaitījās balto Ziemeļu korpusa (topošās Ziemeļrietumu armijas) sastāvā. Ja tā juridiski paraugās, tad redzams, ka līvenieši kā baltā kara spēka daļa kopā ar latviešu un vācbaltu vienībām karoja, lai sagrautu boļševismu Latvijā. Pēc Rīgas ieņemšanas 1919. gada maijā līveniešiem pie pirmās izdevības bija paredzēta

pievienošanās Judeniča Ziemeļrietumu armijai, kas arī notika, Līvenam tieši pakļautām daļām dodoties uz Narvas fronti tā paša gada jūlijā. (..)

Pēc neveiksmīgā karaģājiena uz Petrogradu 1919. gada nogalē Judeničs vēlējās izmitināt savu armiju Latvijas teritorijā?

Rīgā jau 1918. gada decembrī ieradās balto delegācija, kas meklēja iespēju te izvietot tikko izveidoto Ziemeļu armijas Atsevišķo Pleskavas brīvprātīgo korpusu. Korpusa bija formēts vācu okupētajā Pleskavā, bet atkāpās sarkanās armijas uzbrukuma dēļ. Galu galā tas nobazējās Igaunijā, kļūdamas par Igaunijas armijas operatīvajā pakļautībā esošu atsevišķo Ziemeļu korpusu. Un pēc gada, 1919. gada 10. decembrī, ar līdzīgu jautājumu Rīgā ieradās Judeničs! Viņš vēlējās savas Ziemeļrietumu armijas atliekas izvietot Alūksnē, lai izveidotu kreiso flangu gaidāmajam jaunajam sadursmēm ar sarka-

no armiju Latgalē. Taču tajā brīdī Judeniča kara spēks jau bija degradējies kā morāli, tā fiziski un sācis izirt, kaut Judeničs ģenerālim Jānim Balodim apgalvoja, ka tas esot “augsti motivēts”. Armija nebija cietusi pilnīgu sakāvi, tomēr tai nebija apgādes, tā cieta no aukstuma, bija sākusies tīfa epidēmija. Atļaut apmesties Latvijā nozīmētu drošu ceļu slimības ievazāšanai. Ar pastāvošajam medicīniskajam iespējām tīfa epidēmija Latvijai nozīmētu katastrofu. Zinot Ziemeļarmijas kara vīru attieksmi pret jaunizveidoto valsti suverēnitāti, grūti iedomāties, ka tie būtu gribējuši karot Latvijā labā. Judeničam tas bija izmisīgs solis, bet latvieši tikai dabūtu galvassāpes.

Kā ir ar Pāvelu Bermontu? Viņu pieskaita baltās pretboļševiku kustības personībām?

Viņu var pieskaitīt avantūristiem. Tā viņu citi baltie arī uzvēra. Kā teica Deņikins: “Pie velna Bermontu ar visiem viņa vāciešiem!” Kara vīriem viņš esot ļoti patīcis, taču prāta jomā aprobežots, bez vajadzīgajām dotībām. Kas viņš par pulkvedi! Maksimums, viņam bija podporučika līmenis. Lauka komandieris, kas noteikti nevarēja vadīt armiju. Vienīgais, viņš bija ārkārtīgi drošsirdīgs. Ja nemaldos, ievainots septiņas reizes. Ja paskatās, kā pret viņu izturējās emigrācijā, jāsaprot, daudzi viņam negribēja pat roku paspiest. Pēc norunas 1919. gada vasarā viņam vajadzēja pārcelt savus kara vīrus no Latvijas pie Judeniča, kas gatavoja uzbrukumu Petrogradai. Viņš pavēli neizpildīja un tā izdarīja lāča pakalpojumu Judeničam. Pirmkārt, liedzot viņam kara vīrus. Otrkārt, uzsākot bezjēdzīgo avantūru pie Rīgas. Viņa uzbrukums lika pārsviet Latvijas armijas daļas no Latgales uz Rīgu, kas atlogoja fronti arī sarkanajai armijai, un tā atbrīvotās vienības raidīja pret Judeniču. (..)

Var droši sacīt, ka Bermonta negatīvais tēls nospēlēja papildu negatīvu lomu, veidojot priekšstatu par tiem krievu emigrantiem, kas ieradās Latvijā. Cilvēki, kuri bija pieredzējuši bermontiādi, uzskatīja Bermontu par balto un līdz ar to arī par bēgļiem sprieda, ka tie ir tādi paši, ka visi krievu pretboļševiki Latvijā ir monarchisti. (..)

Kad beidzās kari, cik balto Krieviju pārstāvošu emigrantu apmetās Latvijā?

Pēc Polītpārvaldes datiem, 20. gadu sākumā Latvijā uzturējās vairāk nekā 20 tūkstošu balt-emigrantu. Manuprāt, tuvāks skaits varētu būt ap 15–17 tūkstošiem. Daudzi izmantoja Latviju kā vietu, kur atpūties un mazliet nogaidīt, lai dotos tālāk uz citu valsti. Daudzi loloja cerības par boļševiku režīma drīzu krišanu un nevēlējās braukt tālu prom no Krievijas. Cerībām bija

pamats, jo 1921. gadā vien Padomju Krievijā notika vairāk nekā 120 sacelšanās, piedaloties 140 tūkstošiem cilvēku. Sacelās arī “revolūcijas skaistums un lepnums” – Kronštate!

Droši vien šajā kopienā valdīja ļoti dažāds noskaņojums attiecībā pret Latvijas valsti. Neviens no balto kustības līderiem taču neatzina Baltijas valsti neatkarību?

Krievijas Pilsoņu kara laikā ne. Tad bija citas rūpes. (..)

1926. gadā Parīzē sanāca plaša krievu emigrācijas sanāksme, kas tomēr atzina jaunās valstis. Bet tas bija 1926. gads! Tie cilvēki, kas ieradās Latvijā, bija iepriekš uzskatījuši sevi par imperijas titulnāciju, bet šeit saprata, ka kļuvi par minoritāti. Jaunās valstis viņi sākumā nemaz neuzskatīja par dzīvotspējīgām. (..) Neteiktu, ka šie cilvēki bija naidīgi jaunajai mītnes zemei, bet viņi neizprata tās valstiskumu.

Laika gaitā tas mainījās. Daudzi iestājās aizsargos. Es dikti šaubos, vai Latvijai naidīgs cilvēks stātos aizsargos. Tas būtu mazohisms. Daudzi nespēja samierināties, ka kļuvi par mazas valsts daļu, emigrēja tālāk uz lielajām Rietumeiropas valstīm, kaut ikdienas dzīve bija labāka Latvijā. Bet iestāstiet to baltajam virsniekam, kuŗa pulka apvienība ir Francijā! “Oo, Francija! To es saprotu!” Tas nekas, ka, augstākais, ko viņš tur varēja sasniegt, to nosacīti, bija kļūt par taksometra šoferi.

Viņi faktiski bija postmonarchistiska sindroma upuri. Starp tiem, kas palika, kuŗu bērni mācījās Latvijas skolās, dienēja Latvijas armijā, 30. gadu sākumā pastiprinājās integrācija, kas, manuprāt, bija pat veiksmīgāka nekā mūsdienās. Tiesa, to iedragāja Ulmaņa nacionālisms.

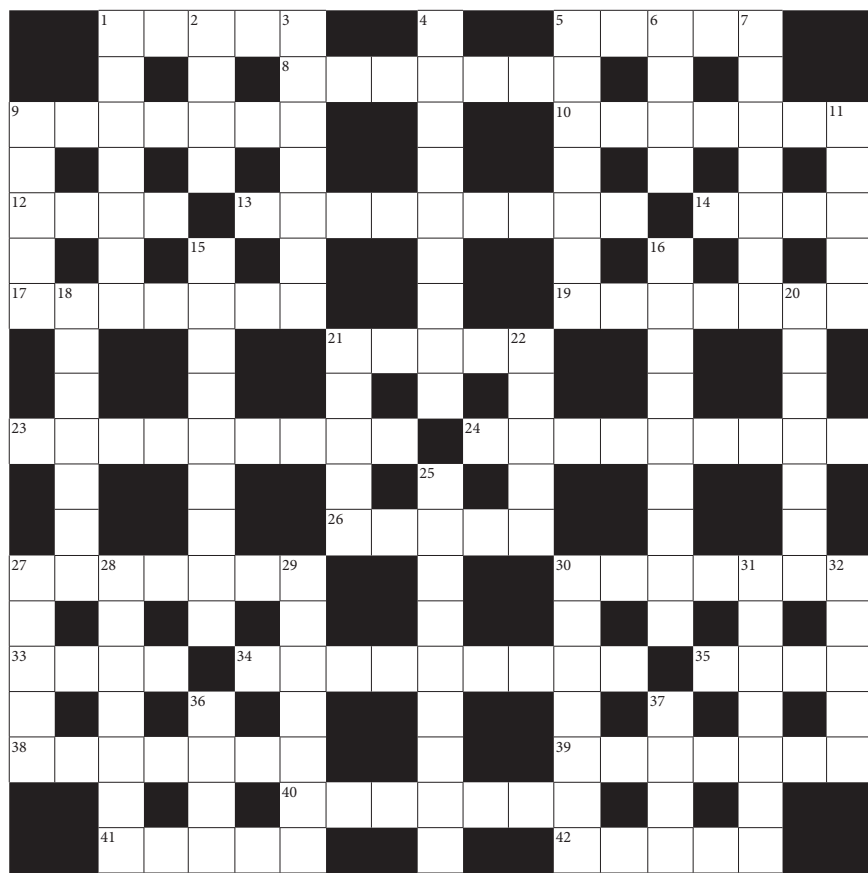
Tas bija pirmais krievu emigrācijas vilnis. Kuŗš ir tagadējais?

Varētu būt piektais. Tā nosacīti sakot, emigrējušo balto kara vīru sākotnējā attieksme bija apmēram tāda: “Pagaidiet, pagaidiet, drīz atgūsīm Krieviju un redzēsīm, kuŗš tad būs galvenais!” Lāčplēša ielu sauca par “Romanovskuju”, tāpat kā tagad viens otrs Elizabetes ielu par “Kirovskuju”. Bet viņi arī vienmēr apzinājās, ka šeit var mierīgi dzīvot, kamēr dzimtenē gaida fiziska izrēķināšanās. Mūsdienās uz Latviju atbraukušie var mierīgi repatriēties atpakaļ uz Krieviju. Tā ir tā atšķirība. Kaut ir arī politiskie emigranti. Mans draugs Dmitrijs Šavins bija spiests aizbraukt reālu draudu dēļ. Viņš uzskata, ka šī emigrācija ir starpkaņu laika emigrācijas turpinājums. No Krievijas pilsonības viņš nav atteicies.

Šī brīža Krievijas politiskajam režīmam kļūstot aizvien totalitārākam, domāju, emigrācijas vilnis no Krievijas pieaug.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

kritiķis (1877-1908). 15. Seno romiešu divriteņu rati (*disk*). 16. Latviešu gleznotājs (1887-1977). 18. Aplāta. 20. Ērmots, smieklīgs. 21. Šaura, taisna, no kokiem brīva josla mežā. 22. Siena, kas atrodas virs celtnes galvenās dzegas. 25. Uzvedībā iekļūtīgs, pieklājīgs. 27. Angļu dzejnieks (1795-1821). 28. Palama. 29. Neliels duncis ar trīsšķautņainu asmeni. 30. Māju piebūves. 31. Gundegu dzimtas ārstniecības augs. 32. Ventas pieteka. 36. Aizliegums. 37. Ostas celtnē.

Krustvārdu miklas (Nr. 13 atrisinājums)

Līmeniski. 1. Laipna. 7. “Oskars”. 10. Isikuls. 11. Taksis. 12. Tornis. 13. Madrasa. 14. Sirēna. 15. Sandis. 16. Balsa. 19. Pases. 22. Tiesa. 24. Liegt. 25. Paduja. 26. Apešs. 27. Nauru. 28. Osaka. 31. Ausma. 34. Siena. 37. Kafija. 39. Brauns. 40. Maliēna. 41. Marabu. 42. Krasts. 43. Livreja. 44. Silava. 45. Stiksa.

Stateniski. 1. Darbarīks atvašu nogriešanai. 2. Saistīt. 3. Izcili labs. 4. Viens no cilvēka zobiem. 5. G. Flobēra romāns. 6. Rožu dzimtas koks. 7. Pilsēta Zemgalē. 9. Krāsu televīzijas sistēma. 11. Latviešu literatūras un mākslas

Līmeniski. 1. Techniski zīmēt. 5. Itāliešu dziedātājs (1889-1965). 8. Iežu izskalošanās ūdens iedarbībā. 9. Vienvietīgas sacikšu motorlaivas. 10. Panātru dzimtas augs. 12. Preces vērtības izteiksme naudā. 13. Skatuves mākslas veids. 14. Apdzīvota vieta Ventspils novadā. 17. Smagas, smagnējas. 19. Itakas salas valdnieks sengrieķu mītoloģijā. 21. Klusā okeāna rūpnieciska zivs. 23. Auglis, kas pēc nogatavošanās paliek ieslēgts apvalkā. 24. Rožu dzimtas augļu koki vai krūmi. 26. Gatve. 27. Krokodilu kārtas dzīvnieks. 30. ASV pa-

Jaunie latviešu uzņēmēji sarosījušies

LIAA biznesa inkubatora programmām saņemti gandrīz 80 pieteikumi no Latvijas tautiešiem ārvalstīs

22. martā noslēdzās Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) pavasara pieteikšanās biznesa inkubatoru programmām, kurās arī diasporas pārstāvji var attīstīt savas biznesa idejas un veidot konkurētspējīgu uzņēmumu.

Šogad LIAA pirmo reizi Latvijas valsts piederīgajiem ārzemēs radīja iespēju pieteikties tiešsaistes pirmsinkubācijas programmai. Šīs programmas dalībniekiem sešu mēnešu garumā, dzīvojot, strādājot vai uzturoties ārzemēs, izmantojot LIAA atbalstu, dota iespēja strādāt pie savas biznesa idejas, izstrādāt prototipu, lai tālāk patstāvīgi uzsāktu uzņēmējdarbību Latvijā un, iespējams, turpinātu uzņēmuma attīstību ar inkubācijas programmas atbalstu.

Neskatoties uz salīdzinoši īso iepazīšanās laiku ar jauno piedāvājumu tautiešiem, interese par pieteikšanos uz LIAA piedāvātajām programmām ir no Eiropas, Ziemeļamerikas, Āzijas, Austrālijas un Āfrikas kontinenta. Šādi rezultāti panākti, pateicoties LIAA sadarbības partneriem – diasporas organizācijām un diasporas un Latvijas medijiem, kā arī citiem komunikācijas nodrošinātājiem, Latvijas institūciju pārstāvjiem un vēstniecībām un, protams, iespējai plaši informāciju izplatīt sociālajos tīklos. Pieteikumi saņemti no Kanadas, ASV, Lielbritānijas, Īrijas, Vācijas, Nīderlandes, Beļģijas, Dānijas, Šveices, Francijas, Chorvātijas, Grieķijas, Ungārijas, Itālijas, Rumānijas, Igaunijas, Lietuvas, Somijas, Zviedrijas,

Norvēģijas, Turcijas, Taivānas, Japānas, Mozambikas un Dienvidāfrikas.

“Šis pieteikšanās laiks biznesa inkubatoru programmām man bija kā Žilam Vernam, rakstot viņa slavenos piedzīvojumu romānus, – es apceļoju pasauli, sēžot pie sava darbagalda. Procesā bija tik daudz interesantu iepazīšanos: gan personīgi, gan ar biznesa idejām un visdažādākajiem sadarbības variantiem ar Latvijā dzīvojošajiem – māsām, brāļiem, brālēniem, draugiem, vecākiem un pat svešiniekiem, – lai kopīgi būtu iespēja attīstīt kādam klusībā, bet citam ļoti ilgi lolotu biznesa ideju. Daudzos gadījumos novēroju vēlmi radīt vajadzīgu produktu vai pakalpojumu, jo ikdienā nākas saskarties ar to trūkumu. Šobrīd novērojams, ka aktuālas ir digitālās platformas un aplikācijas, lai atvieglotu ikdienu vai radītu pieejamākus pakalpojumus. Personīgi priecēja daudzās idejas par individuālām va-

jadzībām piemērotām, saistošām, netradicionālām izglītības un prasmju apguves programmām un spēlēm, jo īpaši – bērniem domātām. Vairākas biznesa idejas ir saistītas ar senioru un neaizsargāto sabiedrības grupu pārstāvju vajadzībām un interesēm. Skaidri jūtama arī interesentu plašā pasaules pieredze – ietekmes no citādām kultūras, klimata, biznesa un izglītības jomām ideju autori vēlas pārnest un integrēt precēs un pakalpojumos Latvijā un tādejādi attīstīt Latvijas ekonomiku. Jāatzīmē, ka ne visi pieteikumu iesniedzēji plāno pārcelties uz Latviju, bet produkta vai pakalpojuma attīstīšanu un eksportēšanu plāno nodrošināt, atrodoties savā mītnes zemē – attālināti, plānojot sadarbību ar saviem partneriem Latvijā. Tāpat ļoti priecē, cik daudzi no tiem, kuri interesējās par programmām un arī iesniedza ieteikumus, plāno pat visai drīz – šovasar – dzīvot Latvijā, turklāt

pirmo reizi,” tā savos iespaidos par uzņemšanas laika posmu dalās LIAA vecākā projektu vadītāja diasporas jautājumos Arta Krūze.

Kopumā šogad LIAA pavasara uzņemšanā saņemti 855 pieteikumi. 2020. gada rudenī tika saņemti 533 pieteikumi, bet 2020. gada pavasarī – 501. Šajā pavasarī LIAA inkubācijas programmā pieteikušies 340 jauni uzņēmēji, pirmsinkubācijas programmā – 515 biznesa ideju autori.

Vislielākais interesentu skaits par inkubācijas programmu bija Radošo industriju inkubatoram Rīgā (58 pieteikumi), kā arī Jūrmalas (38), Jelgavas (34), Ogres (32), Siguldas (28) un Liepājas biznesa inkubatorā (25). Visvairāk pirmsinkubācijas pieteikumu saņēma Radošo industriju inkubators (106 pieteikumi), Jelgavas (54), Ogres (54), Jūrmalas (52) un Liepājas biznesa inkubators (41).

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:**
- 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:**
- **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:
Ģertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas
mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.
Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem,
kuri tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā,
piedāvājam pasūtīt Amerikas
latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri
gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās
pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas
abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu
no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn.
EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie
sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm
augstu vīenslejiņā platumā aizņemtu
telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm)
EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12
par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai
sēru parakstītos rakstos izteiktās do-
mas nav katrā ziņā arī redakcijas do-
mas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās.
Par publikācijās minēto faktu precīzīti
atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Liktenūdārz – gaisa atceres vieta,
kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un
dzimtas Liktenūdārz, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā
vai cietuši svešu varu dēļ. Liktenūdārz top kopdarbībā un par ziedojumiem,
tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais
lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums “Kokneses fonds”
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:

AS “Citadele banka”

Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:

USA CITIBANK, N.A., NEW YORK

Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

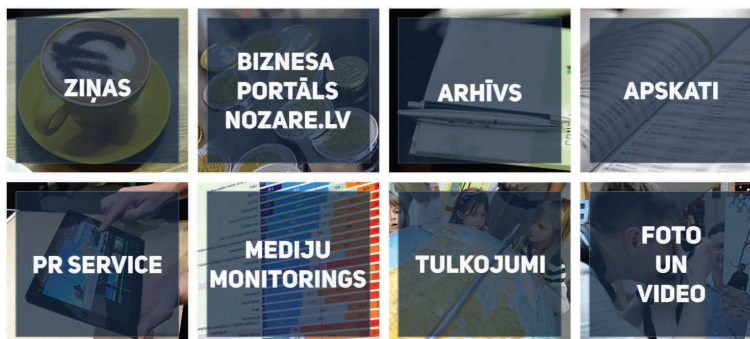
Vairāk informācijas www.liktendarzs.lv

MATĪSS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

APKĀRT HOKEJA RIPAI

2021
ICE HOCKEY
WORLD
CHAMPIONSHIP
LATVIA
Rīga

Par spēlētājiem un treneriem

Latvijas hokeja izlase nokomplektējusi treneru sastāvu gaidāmajam 2021. gada pasaules čempionātam, kas notiks Rīgā. Bobam Hārtlijam asistēs Artis Ābols, Edgars Masaļskis un Raimonds Vilkoits, kurš pievienojies izlases stābam šogad. Izlase sāks aizvadīt ledus treniņus, taču oficiāli gatavošanos uzsāka 5. aprīlī. Treniņiem pievienosies ASV studējošie: vārtsargs **Gustavs Dāvis Grigals**, aizsargs **Gvido Jansons** un uzbrucējs **Roberts Bļugers**. Ledus treniņi šobrīd tiek organizēti pirmdienās, trešdienās un piektdienās. Kā apliecināja hokeja federācijas ģenerālsēkretārs Viesturs Koziols, tad šogad hokejistu iekļaušanās treniņu procesā būs citādāka no iepriekšējiem gadiem: "Pēc ierašanās Latvijā viņi neuzsāks uzreiz treniņus kopējā plūsmā. Būs jāievēro karantīna un jātreniņojas pēc individuāla plāna." Sākotnējā kandidātu sarakstā bija iekļauti 37 spēlētāji – četri vārtsargi, 12 aizsargi un 21 uzbrucējs. Tagad izveidots paplašinātais saraksts, kurā atrodami 70 hokejistu vārdi. Lielākā daļa pārstāv Rīgas *Dinamo*. Sastāvā iekļauti arī vairāki gados jauni hokejisti. "Tas ticis darīts ar apzinātu nolūku, lai šie spēlētāji pierastu pie izlases treniņu kārtības, ritma un intensitātes, kā arī varētu pilnveidot un attīstīt savas prasmes augstākajā līmenī, kas labi noderēs nākotnē," teikts Latvijas Hokeja federācijas paziņojumā.

Starp valsts izlases kandidātiem ir 12 ārzemēs spēlējošie, ieskaitot četrus studentus. No viņiem lielākā pieredze ir vārtsargam **Gustavam Grigalam**, kurš 2019. gadā devās uz pasaules čempionātu kā trešais numurs. Tiesa, viņš šosezon nav spēlējis, jo viņa universitāte pandēmijas dēļ izlaiž sezonu. Izlasē spēlējuši arī **Gvido Jansons** un **Raimonds Vītoliņš**, bet **Roberts Bļugers** valstsvienības kreklu vēl nav pielaikojis. Viņa vecākais brālis **Teodors Bļugers** spēlēja Nacionālajā hokeja līgā.

Plānots strādāt divās grupās un tad uz ledus varētu būt ap 30 – 35 hokejistiem. Izlases galvenais treneris Bobs Hārtlijs pievienosies izlases darbam pēc tam, kad sezonu noslēgs viņa trenētā Omskas *Avangard* vienība.

Treneru sakarā ir noskaidroti, kuji būs Boba Hārtlija asistenti. Izlases treneru sastāvam pievienojies Raimonds Vilkoits, kurš iepriekšējā sezonā bija Pētera Skudras asistents Rīgas *Dinamo*. "Treneru korpuss ir pilnībā nokomplektēts," stāsta Koziols. Sagaidāms, ka Hārtlijam pasaules čempionātā palīdzēs **Artis Ābols**, **Edgars Masaļskis** un **Raimonds Vilkoits**. Fiziskās sagatavotības treneris būs Ēriks **Visockis**, kamēr **Pēteris Groms** un **Aldis Āboliņš** būs videooperātori.

Latvijas valstsvienība pirms pasaules čempionāta aizvadīs sešas

pārbaudes spēles. 9. un 14. aprīlī pretī stāsies U-18 izlase, kas gatavojas pasaules čempionātam elites līgā. Oļega Sorokina vadītajai komandai tās būs vienīgās pārbaudes spēles pirms došanās uz Ameriku. 20. un 21. aprīlī Latvijas izlase viesos spēkosies pret Slovačijas valstsvienību, bet 14. un 15. aprīlī savā laukumā tiks uzņemta Šveice. Visdrīzāk, šīs spēles notiks *Arēnā Rīga*.

21. maijā Rīgā sāksies 2021. gada pasaules čempionāts hokejā. Sistemātisku dopinga pārkāpumu dēļ **Krievijai** olimpiskajās spēlēs un pasaules čempionātos liegts startēt zem savam atpazīstamības zīmēm. Beidzot pieņemts lēmums par karogu un himnu. Situācijai tuvu stāvošs avots ziņo aģentūrai TASS atklājis, ka Krievijas himnas vietā tiks atskaņota Starptautiskās Hokeja federācijas (IIHF) himna un ka komanda startēs zem Krievijas Olimpiskās komitejas karoga. Iepriekš bija izskanējis variants, ka varētu tikt izvēlēts Krievijas Hokeja federācijas karogs. Krievi būs starp galvenajiem favorītiem. Krievija spēlēs A apakšgrupā kopā ar Zviedriju, Čehiju, Šveici, Slovačiju, Dāniju, Baltkrieviju un Lielbritāniju.

LATVIJAS U-18 IZLASE
GATAVOJAS PĀ

Latvijas jauniešu izlase ar treniņiem hokeja hallē *Rīga* gatavojas U-18 Pasaules čempionātam elites grupā, kas no 26. aprīļa līdz 6. maijam norisināsies ASV pilsētā Frisko Teksasas pavalstī

U-18 izlases galvenā trenera Oļega Sorokina rīcībā šobrīd ir 32 kandidāti, kas uzsākuši dalību treniņnometnē. Pašlaik vēl vairāki U-18 kandidāti ir aizņemti savos klubos čempionātā un ārzemēs. No 22. marta līdz 6. aprīlim treniņnometne norisināsies *HK Rīga*, bet no 7. aprīļa visa komanda būs tā saucamā "burbuļa" apstākļos Tukumā. Izbraukšana uz Pasaules čempionātu paredzēta 19. aprīlī. Gatavojoties Pasaules čempionātam, U18 izlase Latvijā aizvadīs piecas pārbaudes spēles – trīs pret *HK Rīga* un divas pret Latvijas pieaugušo izlases kandidātiem, bet jau ASV ielānāta viena pārbaudes spēle ar Vācijas vienāudžiem..

BALCERS – PIRMAIS
LATVIETIS KOPŠ
2009. GADA, KURŠ NHL
GUVIS TRĪS PUNKTUS
VIENĀ SPĒLĒ

Rūdolfs Balcers

Sanhosē *Sharks* uzbrucējs Rūdolfs Balcers 3. aprīļa rītā pēc Latvijas laika kļuva par pirmo latvieti kopš 2009. gada, kurš vienā Nacionālās hokeja līgas spēlē izcēlies ar trim rezultativitātes punktiem. Balcers izcēlās ar vārtiem un divām rezultativām piespēlēm, bet *Sharks* ar 3:0 uzvarēja Losandže-

losas *Kings* vienību. Latvijas hokejists šajā spēlē laukumā pavadīja 15 minūtes un 46 sekundes, no kurām 57 sekundes spēlēja vairākumā. Hokejists divreiz meta uz vārtiem un spēli noslēdza ar +/- rādītāju +3. Liepājnieks kļuva par pirmo Latvijas hokejistu kopš 2009. gada, kurš vienā NHL spēlē izcēlies ar trim rezultativitātes punktiem.

Pirms Balcera to 2009. gada 19. decembrī pēdējais paveica *Dallas Stars* aizsargs Kārlis Skrastiņš, kurš spēlēja pret *Detroit Red Wings* guva divus vārtus un veica vienu rezultativu piespēli. Skrastiņam tā bija vienīgā trīs punktu spēle NHL. Trīs punktus vienā NHL spēlē līdz šim bija izdevies iekrāt tikai Skrastiņam, Sandim Ozoliņam un Sergejam Žoltokam. Visvairāk šādu spēļu ir Ozoliņam, kurš 16 spēlēs guvis pa trim punktiem katrā. Viņš arī septiņos duļos guvis pa četriem punktiem. Trīs punktus vienā NHL spēlē līdz šim bija izdevies iekrāt tikai Skrastiņam, Sandim Ozoliņam un Sergejam Žoltokam.

TRENERIM JUBILEJĀ
TRĪS VĀRTI, KOMANDAI –
PIRMAIS PUNKTSFIFA WORLD CUP
Qatar 2022

Turcija – Latvija 3:3 (1:1). Pasaules kausa kvalifikācijas turnīra trešajā spēlē Stambulā Latvijas futbola valstsvienība atspēlējās no divu vārtu deficīta un nospēlēja neizšķirti 3:3 ar Turciju, tikt pie pirmā punkta šajā ciklā. Spēlē Stambulā nepagāja pat divas minūtes līdz rezultāta atklāšanai. Latvijas izlases aizsardzības līnija ļāva Kenanam Karamanam ieiet soda laukumā, kur turku uzbrucējs nekavējās realizēt mājnieku pirmo iespēju – 0:1. Ātrā nonākšana iedzinējos nebūt nebija tas, ko Dainis Kazakevičs cerēja no savas komandas sagaidīt savā 40. dzimšanas dienā. 27. minūtē bumba ielidoja Turcijas vārtos pēc Mārča Oša sitienu ar galvu, taču vārti Latvijai netika ieskaitīti. Poļu soģis Dniels Stegaņskis uzskatīja, ka izlases kapteinis Antonijs Černomordijs pārkāpis noteikumus soda laukumā fiziskā ciņā ar pretspēlētāju. Pēc tam turki panāca 2:0 (Čalhanolu), Roberts Savaļnieks samazināja rezultāta starpību – 1:2. Pēc Tobera pārkāpuma uz Latvijas vienības vārtiem tika nozīmēts 11 m soda sitiens, ko realizēja Jilmazs – 1:3.

Roberts Uldriķis

58. minūtē pēc Oša piespēles bumbu saņēma Roberts Uldriķis, kas guva savus pirmos vārtus oficiālās kvalifikācijas spēlēs – 2:3. Pēc standarta situācijas soda laukumā bumbu ieguva Dāvis Ikaunieks, kurš izmānīja pretinieku un raidīja bumbu vārtu tuvajā stūrī, panākot rezultātu 3:3.

Spēles pēdējās minūtes aizritēja saspriņģtā ciņā. Turki metās uz

priekšu, lai censtos izraut panākumu. Latvija nervozi aizsargājās, bet arī laukuma saimnieki bija apjukusi, ļaujot izveidot Latvijai divas izcilas vārtu gūšanas iespējas. Pirmajā reizē Raimonds Krollis neuzņēmas iniciatīvu un viņa piespēlei uz brīvo zonu nebija adresāta. Mirkli vēlāk Savaļnieks devās uz priekšu un centās ar centrējumu atrast komandas biedru soda laukumā, kur gan atradās pretinieku aizsargs. Kompensācijas laika piektajā minūtē uzvaru Latvijai varēja izraut Krollis, taču viņa sistā bumba nonāca Čakira rokās. Līdz ar to spēle beidzās neizšķirti – 3:3. Laba dāvana trenerim Dainim Kazakevičam viņa dzimšanas dienā.

G grupas tabula. Komanda. Uzvaras, vārtu starpība, punkti.

Turcija	2 10:5	7
Nīderlande	2 11:4	6
Melnkalne	2 6:3	6
Norvēģija	2 4:3	6
Latvija	0 4:7	1
Gibraltārs	0 1:14	0

9. APRĪLĪ NOSAUKS GADA
LABĀKOS SPORTISTUS

Pernā gada labākie sportisti "Trīs Zvaigžņu balvas 2020" ceremonijā tiks paziņoti 9. aprīlī, aģentūru LETA informēja Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK). TV pārraide būs skatāma plkst. 21.10 kanālā TV3. Tiks pasniegti apbalvojumi 12 kategorijās – Gada izrāviens sportā, Gada notikums sportā, Gada sporta federācija, Gada sporta komanda, Gada sporta komanda individuālajos sporta veidos, Gada sporta pašvaldība, Gada sportiste, Gada sportists, Gada treneris, Mūža ieguldījums sportā, Paralimpiskais sportists/-e un Sporta pedagogs/-ģe.

Balva tiks pasniegta pirmo reizi un par godu šim notikumam mākslinieks Artūrs Analts ir radījis īpašu balvu, kas simbolizē sportistu ceļu uz uzvaru.

"Trīs Zvaigžņu balva" tika veidota kā kļēģelis. Un tieši šis kļēģelis simbolizē stabilitu pamatu. Manuprāt, sports ieliek pamatu ne tikai sportista karjērā, bet arī pasaules uztverē. Tas ir kā mugurkauls – tas sportistu formē, dod spēku, izturību un disciplīnu. Vietām tas ir gluds, vietām ar bedrēm un plaisām. Ceļš uz uzvaru noteikti nav bijis viegls. Līdz ar to es ceru, ka šī balva mudinās nepadoties, bet turpināt cīnīties un attīstīties," par balvu stāsta Analts.

TENISS

Anastasija Sevastova jaunākajā publicitātajā WTA rangā pakāpās 10 pozīcijas, ieņemot 47. vietu.

Viņa apsteidza arī Aļonu Ostapenko (53. vieta, +1), pēc 13 mēnešu pārtraukuma notiekot Latvijas pirmā numura maiņai.

BASKETBOLS

Latvijas basketbolists **Ingus Jakovičs** (*attēlā*) guva 14 punktus un palīdzēja savai komandai Kijevas *Budivēlņik*, kuŗu trenē Igors Migliniņš, izcīnīt uzvaru Ukrainas kausa finālā.

Kijevas vienība finālā ar 93:70 uzvarēja Čerkasi *Mavpy*. Jakovičs šajā spēlē laukumā pavadīja 21 minūti un 17 sekundes, kuŗu laikā izcēlās ar 14 punktiem un vienu rezultativu piespēli, grozā raidīdams vienu no trim divpunktu un visus četrus trīs punktu metienus. Latvijas izlases basketbolists tika atzīts par Ukrainas kausa izcīņas labāko aizsargu.

BOBSLEJA UN SKELETONA
ELITE OLIMPISKAJĀ
SEZONĀ JAUNO GADU
SAGAIĀS SIGULDĀ

Pasaules bobsleja un skeletoņa elite olimpiskajā sezonā jauno gadu sagaidīs Siguldā, liecina Starptautiskās Bobsleja un skeletoņa federācijas (IBSF) publicētais 2021./2022. gada sezonas kalendārs.

Plānots, ka Siguldā norisināsies Pasaules kausa sezonas sestais posms. Nedēļa ar treniņiem sāksies 27. decembrī, bet sacensības notiks nedēļas nogalē, posmam noslēdzoties 2. janvārī. Sezona sāksies jau oktobrī, kad no 6. līdz 27. datumam ielānāta bobslejistu un skeletonistu treniņi 2022. gada Pekinas Olimpisko spēļu trasē Jaņcinā.

Pasaules kausa sezonā pirmais posms paredzēts no 15. līdz 21. novembrim, taču tā norises vieta pagaidām nav zināma. Nākamajā nedēļā skeletonisti un bobslejistu spēkosies Insbrukā, Austrijā, bet pēc tam mēros spēkus Kēnigszē, Vācijā. Turpinājumā būs vēl divi posmi Vācijā – Vinterbergā un Altenbergā. Nedēļa no 20. līdz 26. decembrim būs brīva, bet pēc tam sportisti dosies uz Siguldu, kur sacensību gaisotnē sagaidīs 2022. gadu. Jau nākamajā nedēļas nogalē iecerēts vēl viens posms Vinterbergā, bet Pasaules kauss noslēgsies no 10. līdz 16. janvārim, kad Sanktmoricā, Šveicē, norisināsies astotais posms, kas vienlaikus būs Eiropas čempionāts. Pēc pēdējā posma noslēgsies kvalifikācija Pekinas Olimpiskajām spēlēm, kuŗās bobsleja un skeletoņa sacensības plānotas no 10. līdz 20. februārim. Iecerēts, ka Sigulda decembra otrajā nedēļas nogalē uzņems arī Starpkontinentālo kausu skeletoņa un Eiropas kausu skeletoņa.

P. Karlsons

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā
iesniedz ērti arī no sava tālrunā!